Бүхы орокуудай пролетариная, нэгедэгтэн!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

...)-тэй Бүхсоюзной, БМАССР-эй Верховнэй Советэй ба ВКП(б)-тэй Улан-Удэ Городской орган

Ноябрь 6 1941 он ВОСКРЕСЕНЬЕ № 264 (3268)

Сэн 15 мүнгэн

„Энэ хойшо манай зорилго, СССР-эй арадуудай зорилго, манай армиин ба манай флодой боец, командир ба политхүдэлмэрилэгшэдэй зорилго болбол эзэмдэгшэд боложо манай эхэ ороной территори дээрэ сүмэрэн ороһон бухы немецүүдые едогоршье хүнииень үлөөнгүй хюдан алаха ябадалда байна“.

И. В. Сталин.

...АГУУЕХЭ ОКТЯБРЬСКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕВОЛЮЦИИН XXIV ОЙ

...41 оной ноябриин 6-да Москва городой партийна ба ниитын организацинуудтай хамта болоһон ...ажалшадай депутадуудай московско советэй баярай заседани дээрэ Гүрэнэй Оборонын Комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр СТАЛИНАЙ хэлэһэн элидхэл

НҮХЭДҮҮД!

...найда Октябрьска социалистическэ революци...илаһан ба манай орон дотор советскэ бай...лтын тогтоһон сагһаа хойшо 24 жэл үнгэ...Бидэнэр мүнөө советскэ байгуулалтын тог...ноо хойшо удаадахи, 25-дахи жэлэйнь бо...дээрэ байнамди.

...ябрьска революциин ойдо баярай заседа...уд дээрэ юрэ амгалан байгуулгын талаар ...нэн жэлэй турша соохи манай амжалта...й дүнгүүд гаргагдадаг заншалтай байһан ...Үнэхөөрөөшье бидэнэр тиимэ дүнгүүдые ...ка арга боломжотой байнамди, ушарынь ...ан байгуулгын талаар манай амжалтануу...ө жэлдэ байтагай һарахаа һарада ургана. ...ар амжалтануу ба тэдэнэй хэды шэнээн ...хэ байһаниинь манай нүхэдтэшье ба дайса...ашье бүгэдэндэ эли байна.

...өөр үнгэрһэн жэл хадаа зүбхэн лэ амгалан ...улгын жэл байгаа бэшэ. Энэ болбол тэрэн...амта, эб найрамдалда дуратай манай орондо ...муухайгаар добтолжо ороһон немецкэ ...тарагшадтай хэһэн дайнай жэл мүн. Үнгэр...элэй зүбхэн лэ түрүүшын зургаан һарын ...соо бидэнэр манай амгалан байгуулгын ...эриие үргэлжэлүүлжэ шалаһан байнабди. ...4 һара үлүүтэй хоёрдохи хахадынь немец...мпериалистнуудтай хэһэн туйлай шанга ...оршон байдал соо үнгэрбэ. Тиимэ ушар...йн болбол үнгэрһэн жэл соо манай ороной ...лтэдэ эрьелтын пункт болоо. Дайн болбол ...амгалан байгуулгын хүдэлмэриие ехэшэ...хаһаһан ба зарим областьнуудта ...н болюулһан байна. Дайн болбол бухы ...хүдэлмэриие сэрэгэй гуримаар шэнэдхэн ...лба. Дайн болбол манай ороние, Улаан ...емнэй ба Уһан-Сэрэгэй Флодыемнай тэд...уһалагша, фронтые тэдхэн туһалагша нэ...эл ба нэлэнхы үргэн тыл болгобо.

...алан байгуулгын үе дүүрээ. Немецкэ бу...рагшадтай хэһэн сүлөөлэлтын дайнай үе ...

...эһээ дайнай үнгэрһэн жэлэй хоёрдохи ха...дохи гү, тодорхойлбол жэлэй хоёрдохи ха...дүрбэ үлүүтэй һара соохи дүнгүүд тухай ...сүлөөлэлтын дайнда бидэнэрэй өөһэдтөө ...н тэдэ зорилгонуud тухай асуудал табин ...н зохино.

...4 һара соохи дайнай ябаса

...н болбол манай орондо аюултай заналта ...лгобо, манай орондо нилээд шанга аюул ...лобо, тиимэдэ энэ аюулые ойлгон мэдэрхэ ...ы манай хүдэлмэриие сэрэгэй гуримаар ...хэн байгуулха хэрэгтэй гэжэ дайнай эхин ...и өөрынгөө нэгэ үгэ хэлэлгэ соо хэлээ ...үнөө дайнай 4 һарын дүндэ энэ аюул һу...гүй байхаһаа байтагай, харин улам бүри ...раа гэжэ би тэмдэглэн зааха ёһотойб. Дай...лбол Украинын ехэхэн хубие, Белоруссии, ...и, Литва, Латви, Эстониие ба бусад хэдэн ...ынуудые эзэмдэн абаад, Донбасста түрин ...Ленинградта хара үүлээр тулан ерэжэ, ...алдарта столица—Москвае аюулда оруулжа ...Немецко-фашистска булимтарагшад манай ...е тоножо, хүдэлмэришэд, таряашад ба интел...ин ажалаар байгуулагдаһан городуud ...осхонуудые һандарган һүйдхэнэ. Гитле...һүрэг дээрмэшэд хадаа эмэгтэйшүүд, хүүгэд ...дые хайрлангүй, манай ороной амгалан ...гшадые хүсөөрөө боложо ба алажа байна. ...үдтэ эзэлэгдэһэн манай ороной область...ь манай ахадүүнэр немецкэ дарлагшадта ...лан ёоложо байна.

...ронойнгоо нэрэ түрэ ба эрхэ сүлөөе хам...зэрлиг дайсанай атакануудые эрэлхэгээр ...сохижо, зүрхэлиг ба геройствын эрхим ...үгэжэ ябаа манай армн ба флодой ...дайсанай шуһыень гол горьхоор адхуул...ааань, дайсан хоролтонуудай урда тогто...тэрэ болбол өөһэдынгөө солдадуудай шу...тошье гам нанагүй, тэрэ болбол жаг...гарагшадай орондонь улам шэнэ шэнэ ...дые фронтдо хаяжа, үбэл болтор Ленин...Москвае эзэлэн абахын тулада бухы хү...нгидана, ушарынь, үбэл тэдээндэ һайн ...тэхэгүй гэжэ дайсан мэдэнэ.

...й 4 һара соо бидэнэр алуулһан 350 мян...ураггүйгөөр үгы болоһон 378 мянган хү...жэ, шархатагшаднай 1 миллион 20 мянган ...үн энэ үе соо дайсан болбол алуулһан, ...аһан ба плендэ абтаһан 4 миллион хахад...үүтэй хүнөө гээбэ.

...й 4 һарын эсэстэ хүн резервээ һар...халгаажа байһан Германи болбол резер...хэн лэ мүнөө хүсэд хэмжээгээр дэлгээжэ ...Советскэ Союзда орходоо нилээд ехэшэ...ларшаһан байһандань һэжэг түрэжэ бо...й.

„Сахилгаан түргэн дайнай“ буруу-һүрэлгэ

...й орондо добтолго хэхэдээ немецко-фа...ш булимтарагшад һара хахад-хоёр һара ...етскэ Союзые лабтай „халгаажа“ шадаха ...богонихон саг соо Урал хүрэжэ шада...гэжэ тоолоһон байгаа. „Сахилгаан түргэнөөр“ ...гэһэн энэ түсэбөө немецүүд нюудаггүй ...ь хэлэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэр харин тэрэ ...али болохоор соносхон тараадаг һэн. ...баримтануud хадаа „сахилгаан түр...сэбэйнь хамаг хүнгэн һэбхи бодолготой ба үндэһэ хүрьһэгүй байһые харуулба. Мүнөө тэрэ тэнэг түсэбыень хүсэд буруу-һүрэһэндэ тоолохо хэрэгтэй. **(Аплодисментнүүд).**

Баруун Европодо урагшатай ябаһан „сахилгаан түргэн дайниинь“ зүүн зүгтэ урагшагүйдэжэ буруу-һүрэһые юугээр тайлбарилтайб?

Немецко-фашистска стратегүүд болбол хоёр һара соо Советскэ Союзые халгаажа, энэ богонихон саг соогоо Урал хүрэхэбди гэжэ баталхадаа, юун гэжэ бодомжолһон байгааб?

СССР-тэ эсэргүү бүгэдэниитын коалици байгуулха, Великобритани ба США-е уридшалан эдэ ороннуудай ударидагша хүнүүдые революциин һүр һүлдөөр айлгажа, уул коалицидаа хабаадуулха, тиигэжэ манай ороние бусад державануудһаа хүсэд гансаардуулха ябадалда ехээр найдажа, энээние тэдэнэр хамагай түрүүн бодомжолһон байгаа. Немецүүд болбол зарим гүрэнүүдэй ангинуудай хоорондо ба мүн эдэ гүрэнүүд советскэ орон хоёрой хоорондо зүршэлдөө хүүлжэ наадаха гэһэн тэдэнэй политика Францида үрэеэ үгэһиень мэдэжэ байгаа, ушарынь, Франциин ударидагшад революциин һүр һүлдэһөө айн сошожо, тэрэнһээ эсэргүүсэлтэ хэхэһээ арсаад, Гитлерэй хүл доро эхэ ороноо табижа үгэһэн байха юм. Мүн ниимэ юумэ Великобритани ба США-да болохо юм гэжэ немецкэ фашистска стратегүүд һанаа һэн. Мэдээжэ Гесс гэгшэ СССР-тэ эсэргүү бүгэдэниитын походто ниилэхыень английска политигуудые этигүүлэн идхахын туладал немецкэ фашистнуудаар Англи элигээгдэһэн байгаа. Зүгөөр немецүүд огто таһа эндүүршэһэн байна. **(Аплодисментнүүд).** Великобритани ба США Гессэй хэршье оролдоо һаань СССР-тэ эсэргүүсэһэн немецко-фашистска булимтарагшадай походто зүбхэн лэ нэгэдээгүй байхаһаа байтагай, харин гитлеровскэ Германида эсэргүүсэн СССР-тэй нэгэ лагерьта нэгэдэшоо. СССР гансаардаагүй байхаһаа байтагай, харин Великобритани, США ба немецүүдээр эзэлэгдэһэн бусад ороннуудһаа шэнэ шэнэ союзнигуудые оложо абаба. Иимэһээ, зүршэлдөө хүүлжэ ба революциин һүр һүлдөөр айлгажа наадаха гэһэн немецкэ политика хосорон һалажа, шэнэ оршом байдалда хэрэггүй болоһон байшаба. Тиин зүбхэн лэ хэрэггүй байхаһаа байтагай, харин бүри немецкэ булимтарагшадта ехэ аюултай байжа болохо байна, юуб гэхэдэ, тус политикань дайнай шэнэ эрхэ байдал соо тад буруу эсэстэ хүргэн абаашаха юм.

Немецүүд болбол, хоёрдохидо, түрүүшын шангашаг сохилтын ба Улаан Армиин түрүүшын урагшагүйдэлэй һүүлээр хүдэлмэришэд таряашад хоёрой хоорондо арсалдаата ябадал гаражаа, СССР-эй арадуудай хоорондо хэрүүл таталсаан эхилхэ ба восстаниууд болосогоожо, орон болбол хэһэг хубинуud болон бутарха байха, тиигээд энэнь немецкэ булимтарагшадай Урал туласа ошохо ябадалыень хүнгэдхэжэ үгэхэ юм гэжэ тухайлаа ї, советскэ байгуулалта бэхи бэшэ, советскэ тыл бэхи бэшэ гэжэ бодомжолһон байгаа. Зүгөөр немецүүд мүн эндэ баһал огто таһа эндүүршэһэн байна. Улаан Армиин урагшагүйдэл хадаа хүдэлмэришэн таряашанай холбоое ба СССР-эй арадуудай эбтэ хани байдалые өүбхэн лэ һуларуулаагүй байхаһаа байтагай, харин улам бүри бүхэжүүлһэн байна. **(Аплодисментнүүд).** Тэрэнһээ үлэмжэ,—уул урагшагүйдэл болбол СССР-эй арадуудай бүлые Улаан Армияа ба Улаан Флодоо бэеэ хайрлангүй тэдхэн туһалжа байгаа нэгэдэмэл, эбдэршэгүй лагерь болгобо. Советскэ тыл болбол мүнөөнэйхи шэнги ниимэ бүхэ бэхи хэзээшье байгаагүй һэн. **(Нэрьемэ аплодисментнүүд).** Манай мүнөө алдаһан шэнги ниимээр территориео алдаһан ондоо ямаршье гүрэн байгаа һаа хүндэ бэрхэшээлнүүдые бэедээ даангүй, сүхэрэн унажа болохонь тоншье лабтай. Хэрбээ советскэ байгуулалта хүндэ бэрхэшээлнүүдые бэедээ тиимэ амараар даан тэсэжэ, өөрынгөө тылые улам бүри бэхижүүлһэн байбал, энэнь хадаа советскэ байгуулалта мүнөө үлэмжэ бүхэ бэхи байгуулалта мүн гээшэ гэһэн удхатай. **(Нэрьемэ аплодисментнүүд).**

Немецкэ булимтарагшадта, эсэстээ, немецкэ арми ба немецкэ флот түрүүшынгээ сохилтоор лэ манай арми ба манай флодые даран гаража, тараан сохёод, манай ороной гүн уруу һаадгүй дабшаха замые өөһэдтөө нээхэбди гэжэ тухайлаад, Улаан Армиие ба Улаан Флодые һула гэжэ бодомжолһон байгаа. Зүгөөр, немецүүд өөһэдынгөө хүсые дан ехээр бодожо, манай армиие ба манай флодые гоонгүй байжа, мүн эндэ огто таһа эндүүршэһэн байна. Тээдшье, манай арми ба манай флот үшөөл залуу гээшэ, эдэнэр ороддоол 4 һара дайлалдажа, үшөө хүсэд кадрова боложо амжаадүй байхадань, харин тэдэнэрэй урда 2 жэл дай хэжэ ябаһан немецкэ кадрова флот ба кадрова арми байна ха юм. Зүгөөр, нэгэдэхидэ, манай армиин моральна талаараа немецкэдэ орходоо дээшээ байна, ушарынь, манай арми өөрынгөө эхэ ороние хариин булимтарагшадһаа хамгаалжа байна ба өөрынгөө хэрэгэй үнэн сэхэдэ этигэнэ, тиихэдэнь харин немецкэ арми өөрынгөө буузар муухай хэрэгэй үнэн сэхэдэ минутын тэды соошье этигэн шалгаха арга боломжогүй байжа, булимтаралгын дайниие ябуулна ба хари ороние тононо. Өөрынгөө эсэгэ ороние хамгаалгын идей болбол тэрэнэй түлөөл манай хүнүүд дайлалдажа, Улаан Армиие гагнан бүхэжүүлагшэ геройнуудые манай армида бии болгохо ёһотой ба үнэхөөрөөшье бии болгодог байхадань, харин хари ороние булимтаралгын болон тоноргын идей болбол тэрэнэй түлөөл немецүүд дайниие хэнэ, ямаршье моральна тогтуурина хаһагдаһан ба немецкэ армиие эдагайруулагша профессиональна дээрмэшэдые немецкэ армида бии болгохо ёһотой ба үнэхөөрөөшье бии болгодог байһанда һэжэг түрэжэ болошогүй. Хоёрдохидо, немецкэ арми болбол манай ороной гүн уруу дабшан ябаха тумаа өөрынгөө немецкэ тылһээ холодон таһаржа, дайсанай оршон соо һүйдхэлөө хэхэ баатай, хари орондо шэнэ тыл байгуулха баатай болоно, тиигэхэ зуураа манай партизануud тэрэ тылыень һандаргажа, немецкэ армиин тэдхэн хангалгые үндэһөөрнь эхи эмхигүй болгон немецкэ армиие өөрынгөө тылһээ айдаг ба өөрынгөө байдалай бүхэ бэхи этигэхэгүй болгодог байхадань, харин манай арми өөрынгөө түрэл оршон соо ябуулгаа хэжэ, өөрынгөө тылэй таһаралтагүй дэмжэлгые хэрэглэжэ, хүнүүд, һомо хэрэгсэл ба эдеэ хоолой эүйлнүүдээр гүйсэд хангагдан, өөрынгөө тылдэ бата бэхи этигэдэг байна. Эгээл иимэһээ манай арми болбол немецүүдэй уридшалан тухайлһанда орходоо үлэмжэ хүсэтэй байжа, харин немецкэ арми болбол немецкэ булимтарагшадай һайрхуу соносхолго дээрэһээ байсаан уридшалан тухайлжа боломоор байһанда орходоо һула болошоо Ленинград ба Москвагай обороно, тэндэ һаяхан немецүүдэй гушаад кадрова дивизинүүдые манай дивизинүүдэй хяа хюдаһан ябадал хадаа эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай гал дүлэн соогуур шэнэ шэнэ советскэ боецүүд, командирнуud, летчигуud, артиллеристнүүд, минометчигуud, танкистнуud, ябган сэрэгэйхид, морягуud шэрээгдэжэ ба шэрээгдээд байһаниие харуулна, теэд, тэдэнэр үглөөдэр немецкэ армида аянгын буудал болохонь лабтай. **(Нэрьемэ аплодисментнүүд).**

Эдэ бүхыдөө абтаһан ушар байдалнуud болбол зүүн зүгтэ „сахилгаан түргэн дайнай“ зайлашагүй буруу-һүрэлгэ уридшалан тодорхойлогдоһой байһаниинь һэжэггүй.

Манай армиин сагзуурын урагшагүйдэлэй шалтагаануud

Эдэ бүгэдын үнэниинь лаб. Гэбэшье, мүн баһа эдэ таарамжатай һайн ушар байдалнуудай хажуугаар Улаан Армида таарамжагүй муу хэдэн ушар байдалнуud бии ба эдэнэй хүсөөр манай арми саг зуурын урагшагүйдэлгэнүүдые тэсэжэ, гэдэргээ сухариха баатай, оронойнгоо хэдэ хэдэн областьнуудые дайсанда үгэхэ баатай болоһон ябадал мүн үнэн байна.

Ямар гэһэн таарамжагүй муу ушар байдалнуud гээшэб? Улаан Армиин саг зуурын сэрэгэй урагшагүйдэлгэнүүдэй шалтагаануud юунһээ гээшэб?

Улаан Армиин урагшагүйдэлгэнүүдэй нэгэн шалтагаааниинь хадаа немецко-фашистска сэрэгүүдтэ эсэргүү хоёрдохи фронт Европодо үгы байһанһаа болоно. Хэрэг болбол мүнөө үедэ немецко-фашистска сэрэгүүдтэй дай хэжэ байха Великобритани ба Америкын Холбоото Штадуудай ямар нэгэн арминуud европейскэ континент дээрэ үгы байһан дээрэһээ байна, тиимэ хадань немецүүд хүсэеэ эндэ тэндэ бутаруулжа дайгаа хоёр фронт дээрэ, баруун тээгээ ба зүүн тээгээ ябуулха гэхэгүй болоно. Зай, энэ ушарынь хадаа баруун тээхи тылээ хангагданхай дээрэ тоолоод, өөһэдынгөө бүхы сэрэгүүдые ба Европодохи союзнигуудайнгаа сэрэгүүдые манай орондо эсэргүү дабшуулха арга боломжотой байдалда немецүүдые асарна. Мүнөө манай орон болбол немецүүд, финнүүд, румынуud, итальянецуud, венгернүүдэй нэгэдэмэл хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн гансаараа, хэн нэгэнэй сэрэгэй туһаламжагүйгөөр, сүлөөлэлтын дайниие ябуулжа байһан ниимэ байдалтай байна. Немецүүд болбол урда урдаһаа харалсаһан байлдаануудта Улаан Армиие хэзээшье диилэжэ шадаха юм гэжэ этигүүлэн, өөһэдынгөө армиие хэм хэтэгүй магтадаг ба саг зуурынгаа амжалтануудые һайрхадаг байна. Гэбэшье, немецүүдэй этигүүлгэ болбол хоохон хубхай һайрхалга болоно, юундэб гэхэдэ, һайрхаагүй юм һаа немецүүд болбол имагтал өөрынгөө хүсэнүүдээр, ондоо тээһээ сэрэгэй туһаламжагүйгөөр дайлалдажа байгаа Улаан Армида эсэргүүсэн финнүүд, румынуud, итальянецуud, венгернүүдэй туһалалсалгые юундэ хэрэглэһэниинь ойлгогдоногүй. Немецүүдтэ эсэргүү хоёрдохи фронт Европодо үгы байһан ушар немецкэ армиин байдалые нилээд хүнгэдхэһэндэ ажаг һэжэг байхагүй. Гэбэшье, Европын континент дээрэ хоёрдохи фронтын бии болохо ябадалда ажаг һэжэг мүн лэ байхагүй, иимэ фронт хадаа ойрын сагта бии болохо ёһотойнь лабтай, **(нэрьемэ аплодисментнүүд)**—энэнь немецкэ армида гарза гай ушаруулан, манай армиин байдалые нилээд ехээр хүнгэдхэхэ болоно.

Улаан Армиин саг зуурын урагшагүйдэлгэн нүгөөдэ шалтагаан хадаа манайда танкын ба зарим талаараа авиациин дутагдалда байна. Мүнөө сагай дайнда танкгүйгөөр ба агаарһаа авиациин халхалгагүйгөөр ябган сэрэгэй тэмсэл тон бэрхэтэй байна. Манай авиаци хадаа шанарайнгаа талаар немецкэ авиациие булина ба харин, манай алдарта летчигуud болбол аюулһаа айхагүй боецүүдэй алдараар суурхана. **(Нэрьемэ аплодисментнүүд).** Гэбэшье, манайда самоледуud немецүүдэйхидэ орходоо мүнөө дээрээ үсөөн байна. Манай танк шанарайнгаа талаар немецкэ танкые булина ба харин манай алдарта танкистнуud ба артиллеристнүүд болбол немецкэ магтагдаһан сэрэгүүдые олонтоото танктайгаарынь нэгэнтэ бэшэ зугадуулһан байха юм **(аплодисментнүүд)**. Гэбэшье, манайда танкнуud немецүүдэйхидэ орходоо хэдэн дахин үсөөн байна. Энэндэ немец

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

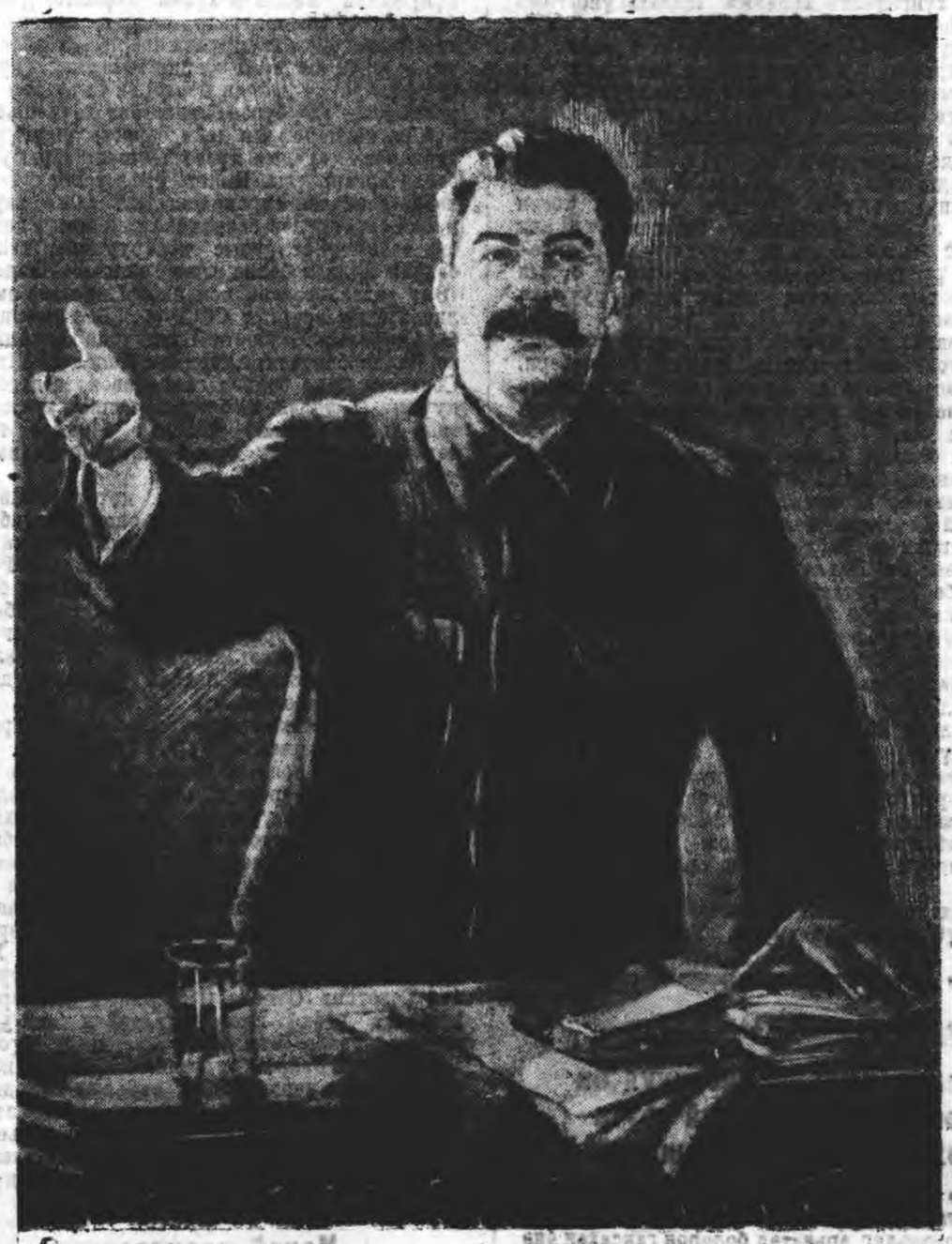

АГУУЕХЭ ОКТЯБРЬСКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕВОЛЮЦИИН XXIV ОЙ ТУХАЙДА НҮХЭР СТАЛИНАЙ ХЭЛЭҺЭН ЭЛИДХЭЛЭЙ ТҮГЭСХЭЛ

хэ армин саг зуурын амжалтын шалтагааниинь байна. Манай танкова ажаўйлэдбэри муугаар хүдэлмэрилнэ ба манай фронтдо үсөөн танк үгэнэ гэжэ хэлэжэ болохогүй. Үгы, тэрэ хадаа тон һайнаар хүдэлмэрилнэ. Үсөөн бэшэ эрхим дээдэ шанартай танкнуудые бүтээнэ. Гэбэшье, немецүүд болбол нилээн олоор танк бүтээнэ, ушар юуб гэхэдэ, мүнөө тэдэнэр болбол өөрынгөө мэдэлдэ гансахан л өөһэдынгөө танкова ажаўйлэдбэритэй бэшэ, харин Чехословакиин, Бельгиин, Голландиин, Франциин ажаўйлэдбэритэй байна. Энэ эрхэбайдал үгы байгаа һаа, танкыўйгөөр дайнда ородоггүй ба хэрбээ танкаараа булюу хүсэгүй һаа манай частьнуудай сохилтодо тэсэдэггүй немецкэ армие Улаан Арми болбол үни хада үй бута сохиһон байха һэн (**Аплодисментнүүд**).

Тэнкын талаар немецүүдэй булюу хүсые ноольдо оруулжа энээгээрээ манай армиин байдалые үндэһөөрынь һайжаруулха ородоол ганса арга бин байна. Энэ арга хадаа манай орондо танк үйлэдбэрилгые хэдэн дахин гансал ехэдхэхэ бэшэ, харин танкда эсэргүүсэхэ самолет, танк буудаха буу ба ехэ буу, танкда эсэргүүсэхэ граната ба миномет үйлэдбэрилгые эрид шууд ехэдхэхэ, танкда эсэргүүсэхэ гуу нүхэнүудые ба танкда эсэргүүсэхэ элдэб түхэлэй хаалтануудые олоор байгуулха хэрэгтэй.

Мүнөө зорилгомнай өнөөндэ байна.

Бидэнэр энэ зорилгые бэелүүлжэ шадаха ба бидэнэр өнөөнние яажашье һаа бэелүүлхэ ёһотойбди.

„Национал-социалистнууд" гэдэг хэд бэ?

Немецкэ булимтарагшадые, тайлбарилан хэлэхэдэ, гитлеровецүүдые фашистнууд гэжэ манайда нэрлэдэг эаншалтай. Гитлеровецүүд, мэдэн гэхэдэ, өнөөнние буруу гэжэ тоолоод өөһэдынгөө „национал-социалистнууд" гээшэбди гэжэ үсэд үргэлжэлһөөр байна. Тиимэ болоходоо немецүүд болбол гитлеровецүүдэй партиие, Европые тоножо ба манай социалистическэ гүрэндэ хорото муухайгаар добтолго эмхидхэһэн немецкэ булимтарагшадай партиие социалистическэ парти гэжэ бидэндэ этигүүлхэ һанаатай гээшэ ха. Энэнь болошотой гү? Социализм ба Европын арадуудые даралан дээрмэдэжэ байгаа гитлеровскэ зэрлиг булимтарагшад хоёрой хоорондо адлирхуу юун байжа бололтойб?

Гитлеровецүүдые националистнууд гэжэ тооложо болохо гү? Үгы, болохогүй. Үнэн хэрэг дээрээ гитлеровецүүд мүнөө националистнууд бэшэ, харин империалистнууд болоно. Гитлеровецүүдэй немецкэ газар уһые суглуулан, Рейнскэ область ба Австри гэхэ мэтые дахин нэгэдхэжэ байһан тэрэ үедэ тэдэнэрые мэдээжэ үндэһэ баримталан националистнууд гэжэ тоолоходо болохо байгаа һэн. Зүгөөр тэдэнэр болбол бусадай территориие булимтаржа ба чех, словак, поляк, норвежец, датчан, голландец, бельгиец, француз, серб, грек, украинец, белорусс ба прибалтнууд гэхэ мэтые европейскэ нацануудые богоолшолжо, дэлхэйе эзэрхэн толгойлхо гэжэ оролдоһон хойноо гитлеровскэ парти болбол националистическэ байхаяа болибо, юуб гэхэдэ тус парти болбол энэ үеһөө эхилжэ империалистическэ булимтарагша ба дарлагша парти болоо.

Гитлеровецүүдэй парти болбол империалистнуудай, тэрэ зуура дэлхэйн бүхы империалистнуудай дунда үлэмжэ шунахай ба дээрмэшэ тонуулша империалистнуудай парти мүн болоно.

Гитлеровецүүдые социалистнууд гээшэ гэжэ тоолоходо болохо гү? Үгы, болохогүй. Үнэндөө гитлеровецүүд болбол социализмын бузагай дайсад, Европын хүдэлмэришэн ангиин ба арадуудай эгээлэй демократическа эрхэ сүлөөе хаһаһан үлүүсэ хорото реакционернүүд ба черносотенецууд мүн. Энэ реакционно-черносотенно гол үндэһөөс далдалхын тулада гитлеровецүүд англо-американска доторой гүрэнэй байгуулгые плутократическа байгуулга гээшэ гэжэ хараадаг байха юм. Гэбэшье, Англи ба США-да эгээлэй демократическа эрхэ сүлөө бии, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай профсоюзууд байдаг, хүдэлмэришэнэй партинууд байдаг, парламент байдаг, харин Германида гитлеровскэ байгуулгын үедэ эдэ бүхы институдууд үгы хэгдэһэн байна. Эдэ хоёр зэргын баримтануудые гансал сасуудхажа үзөө һаа, гитлеровскэ байгуулгын реакционно гол үндэһынь ба англо-американска плутократическа байгуулга тухай немецкэ фашистнуудай шалиг шашаанайнь бүхы хуурмагые ойлгохо байна. Бодото дээрээ гитлеровскэ байгуулга болбол хаанта засагай үедэРоссида байһан тэрэ реакционно байгуулгын үреедхэлынь мүн. Гитлеровецүүд хадаа хүдэлмэришэдэй эрхэнүүдые, интеллегенциин эрхэнүүдые ба арадуудай эрхэнүүдые хаанта байгуулгын хабшадаг байһан шэнгөөр мүн лэ шуналтайгаар хашадаг хабшадаг ба царска байгуулгын үйлэдэдэг байһан шэнгөөр дунда зуунай балар үеын еврейскэ погромуудые мүн лэ шуналтайгаар үйлэдэдэгынь мэдээжэ.

Гитлеровскэ парти болбол демократическа эрхэ сүлөөгэй дайсанай парти, дунда зуунай балар сагай реакциин ба черносотенно погромуудай парти мүн.

Тээд эдэ амгайгшарһан бузагай империалистнууд ба үлүүсэ хорото реакционернүүд хадаа „националистнуудай" ба „социалистнуудай" банзалые үмдэһэн лэ зандаа хадаа өнөөнөө арадзонние мэхэлхэ, гэнэн уладуудые тэнүүлхэ ба өөһэдынгөө дээрмэшэ империалистическэ гол үндэһые „национализм" ба „социализмын" тугаар далдалхын тулада үйлэдэнэ гээшэ.

Тугад шубуунай даляар гоёһон хирээнүүд тээд тугадай даляар хирээнүүд хэдышье гоёо һаа хирээ зандаал үлэхэ юм.

Гитлер иигэжэ хэлэнэ: „Дэлхэйе немецүүдэй буляан гартаа абаха ябадалые ямаршье атагай арга зэбсэгээр хүсэлдүүлхэ хэрэгтэй. Хэрбээ бидэнэр агууехэ германска империие байгуулхые хүсэхэ юм хадаа хамагай түрүүндэ славянска арадуудые—ород, поляк, чех, словак, болгар, украинец, белоруссуудые хашэн турихэ ба хаман худаха ёһотойбди. Энөөнние үйлэдэхэгүй ямаршье шалтагаан байхагүй".

„Хүн гээшэ түрэхэһөөн нүүлэтэй юм, тэрээнние гансал хүсэнэй туһаламжаар захиргаалжа болохо. Тэрээндэ хандахада элдэб үнгын арганууде хэжэ болоно. Энөөнние политикын эрижэ байгаа сагта худалаар хэлэхэ, урбаха ба алахашье хэрэгтэй", —гэжэ Гитлер хэлэдэг.

„Манда эсэргүү хүн бүхэнние алагты, алажал алажал байгты, өнөөнэйнгээ түлөө таанар харюусахагүйт, харин би харюусахаб, тиимэ хадаа алажал байгты", —гэжэ Геринг хэлэдэг.

„Би һэшхэл гэжэ нэрэтэй доромжолгын мунхаг эрьюу бодолһоо хүн зонние сүлөөлжэ байнам. Һэшхэл болбол эрдэм һургаал шэнги хүнние эрэмдэг дутуу болгоно. Намайе теоретическэ ба моральна зүйлэй ямаршье һанал бодолго тогтоодоггүй хадань би бэшэнһээ үлэмжэ байнаб", —гэжэ Гитлер хэлэнэ.

Сентябрийн 25-да ябган сэрэгэй 489-дэхи полкдо немецкэ командованиин захирһан ба алагдаһан немецкэ унтер-офицерһээ абтаһан нэгэ приказ соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

„Ород хүн бүхэнние 600 метрын талада харагдамсаарынь буудаха гэжэ захирхаб. Ород хүн болбол урдаа эрид шууд дайсантайб, тэрээнһээ ямаршье хүнгэлэлтэ хүлеэжэ шадахагүйб гэжэ мэдэхэ ёһотой".

Майн мүрэн дээрэхи Правкфуртда түрэһэн ба эндэ алагдаһан лейтенант Густав Цигельһээ олдоһон, немецкэ командованиин солдадуудтаа хандаһан нэгэ бэшэг соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

„Шамда зүрхэн ба мэдэрэлэй һудаһан байхагүй, дайнда эдэнэршни хэрэггүй. Хайрлаха ба өнөрхэ сэдьхэлээ үгы хэ—али бүхы ород, советскэ хүнүүдые ала, урдашни үтэлһэн үбгэн гү, али эхэнэр, бишинхан басаган гү, али үхибүүнэй байгаа һаань бү торолдо—ала, нигэжэл бээ үхэлһее абархаш, өөрынгөө гэр бүлын срээдүй золые хангахаш, хэтын хэтэдэ суурхан алдаршахаш".

Гитлеровскэ партиин ба гитлеровскэ командованиин толгойлогшодой программа ба заабари, хүн дүрсээ гээһэн ба эзэрлиг ангай хэмжээндэ хүртэр унаһан эдэ хүнүүдэй программа ба заабари өнөөл даа.

Һэшхэл ба нэрэ солоёо алдаһан хүнүүд, адуунан амитанай сэдьхэл бодолтой эдэ хүнүүд хадаа агууехэ ород нацые, Плеханов ба Ленинэй, Белинский ба Чернышевскийн, Пушкин ба Толстойн, Глинка ба Чайковскыйн, Горький ба Чеховэй, Сеченов ба Павловай, Репин ба Суриковай, Суворов ба Кутузовай нацые үгыхэхэ ябадалда уряалха һэнгэргүй бузар һанаатай байнал!

Немецкэ булимтарагшад болбол СССР-эй арадуудтай эсэргүү хооролго хюдалгын дай хэхые хүсэнэ. Яахаб даа тээд, хэрбээ немецүүд хооролго хюдалгын дай хэхые хүсөө хадаа өнөөнөө бээдээ хүлеэн абахал. (**Үни удаан нэрьемэ аплодисментнүүд**).

Энөөнһөө хойшо манай зорилго, СССР-эй арадуудай зорилго, манай армиин ба манай флодой боец, командир ба политхүдэлмэрилэгшэдэй зорилго болбол өзэмдэгшэд боложо манай эхэ ороной территори дээрэ сүмэрэн орохоо бүхы немецүүдые едогоршье хүнниень үлөөнгүй хюдан алаха ябадалда байна. (**Нэрьемэ аплодисментнүүд. „Зүб" гэһэн абяануд, „Ура!" хашхаралдаа**).

Немецкэ өзэмдэгшэдтэ ямаршье гам хайра байхагүй!

Немецкэ өзэмдэгшэдтэ үхэл!

Немецкэ империалистнууд ба тэдэнэй арминууд үй бута сохигдохонь зайлашагүй

Немецкэ булимтарагшад өөһэдөө моральнаар уруугаа унажа, хүн дурсээ гээгээд, хэзээ үнинөө хойшо зэрлиг арьматад болоһон гансахан өнө ушар байдал хадаа тэдэнэр өөһэдынгөө бэеые зайлашагүй үхэлдэ хүргөөд байһыень гэршэлнэ.

Зүгөөр, гитлеровскэ булимтарагшадай ба тэдэнэй арминуудай зайлашагүй хосорхо байһаниинь миил гансахан моральна нүхэсэлнүүдээр гэршэлэгдэнэ бэшэ.

Үшөө гурбан гол нүхэсэл бин байна, тэдэнэй хүсэн үдэрһөө үдэртэ ургана, тэдэнүүд хадаа гитлеровскэ дээрмэдэгшэ империализмые зайлашагүй үхэлдэ мэнэ һаяар хүргэхэ ёһотой юм. (**Аплодисментнүүд**).

Энэ хадаа түбхын түрүүндэ империалистическэ Германиин европейскэ тылынь бата бэхи бэшэ, Европодохи „шэнэ гуримынь" бэхи бэшэ байһан ябадал болоно. Немецкэ булимтарагшад болбол Франциһаа советскэ Прибалтика хүртэр, Норвеги, Дани, Бельги, Голланди ба Советскэ Белоруссиһаа Балкан ба Советскэ Украина хүртэр европейскэ континентын арад зонние дарлаба, богоолшолбо, тэдэнэй эгээлэй демократическа эрхэ сүлөөеынь хаһаба, тэдэнэй өөһэдынгөө хуби заяае мэдэхэ эрхыень хаһаба, тэдэнэй талха, маха, түүхэй эдлэл буляажа абаба, тэдэнние өөһэдынгөө зарса богоол болгобо, полягууд, чехүүд, сербнүүдые үхэл хохидолдо хүргэбэ, тиигээд Европодо толгойлоод байхадаа тэдэнэр болбол энөөнэй үндэһэ һуури дээрэ Германиие бүхы дэлхэйн толгой болгохо байдалые түхеэрхэ гэжэ шидхэһэн байха юм. Энэ хадаа тэдэнэйхээр „Европодохи шэнэ гурим" гэжэ нэрлэгдэдэг байна. Тээд тэрэн юун гэһэн үндэһэ һуури гээшэб, тэрэнь юун гэһэн „шэнэ гурим" гээшэб? Европодохи „шэнэ гурим" ба тэрэ гуримай зар болоһон „үндэһэ һуури" хадаа хэзээшьегүй тэрэ немецкэ империалистическэ саарһан балгаһыень һандаргажа хосоруулхаар бэлэн байһан вулкан болоод байһыень гансал бидэбди гэһэн гитлеровскэ тэнэгүүд харанагүй гээшэ. Гитлер болбол Наполеондол адлаар аашална, тэрэ хадаа алишье талаараа Наполеониие һажаана гэжэ этигүүлхэ һанаатай Наполеон баримталдаг байха юм. Зүгөөр, тиихэ зуураа түбхын түрүүндэ Наполеоной хуби заяан тухайда мартажа болохогүй байгаа. Тиихэдэ хоёроор болоходоо, Гитлерэй Наполеондол адлинь юуб гэхэдэ кошкын гулгэн арсаланда хэр түһөөтэй байһан тэрээнһээ заашье үлүү бэшэ (**инсэдэм, нэрьемэ аплодисментнүүд**). Яахадааб гэхэдэ, Наполеон болбол прогрессивнэ хүсэнүүдтэ түшэглэн реакциин хүсэндэ эсэргүүсэжэ тэмсээ бэлэй, харин Гитлер болбол ташха ондоогоор, прогрессивнэ хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэл ябуулжа, реакционно хүсэндэ түшэглэнэ. Европодохи дарлагдан богоолшологдоһон арад зон хадаа гитлеровскэ дарлалтада эсэргүүсэжэ восставалха, тэмсэхэ байһыень гансал Берлиндэхи гитлеровскэ тэнэгүүд ойлгожо шаданагүй. СССР, Великобритани ба США болбол гитлеровскэ дарлалтада эсэргүүсөөһэн Европодохи арадуудай эрхэ сүлөөгөө олохо тэмсэлдэнь тэдэндэ хүсэд дэмжэлгэ үгэхэ байһандэнь хэн һөөгэлөхэ гээшөб. (**Аплодисментнүүд**).

Энэ хадаа, хоёроор, гитлеровскэ булимтарагшадай германска тыл бата бэхи бэшэ байһан ушар болоно. Версальска договорой ёһоор хэһэг хэһэгээр һандарһан Германиие гитлеровецүүд суглуулжа байха саг соогоо, тэдэнэр хадаа Германиие һэргээн бодхоохо гэһэн идеалаар зоригжоһон германска арадһаа дэмжэлгэ абаха аргатай байгаа. Тээд энэ зорилго шидхэгдэһэнэй һүүлдэ гитлеровецүүд империализмын зам дээрэ гарахадань, Европын арад зонние, СССР-эй арад зонние мүнөөнэй Германиин шэрүүн хатуу дайсан болгожо, бусадай газар дайдые буляаха ба харинн арад зонние мэдэлдээ абаха зам дээрэ гарахадань дайн сэрэгые саашань үргэлжэлүүлхэ ябадалда эсэргүүсөн, дайнние усадхахин түлөө германска арадай дунда гүнзэгы хубилалта болоо. Хоёр жэлһээ үлүү боложо байгаа шуһата дайн, тэрэнэй заха хизаарынь үшөө харагданагүй; хэдэн миллион хүнэй хоролто; үлэсхэлэн байдал; гуйраншалгада оролго; хэжэг үбшэн; хаа хаанагүй немецүүдтэ эсэргүү хорото атмосферэ; СССР-эй арад зонние мүнөөнэй Германиин шэрүүн хатуу дайсан болгоһон Гитлерэй мунхаг политика,—эдэ бүгэдэ хадаа энэ хэндэшье хэрэггүй ба хооролгын дайн сэрэгтэ эсэргүүсэхээр германска арадые нүгөө тээшэнь эрьюулэнгүй байха аргань үгы. Имагта гитлеровскэ тэнэгүүд хадаа гансахан европейскэ тыл бэшэ, харин немецкэ сэрэгүүдэй германска тыл гээшэ гитлеровскэ авантюристнүүдые хосоруулхаар тэнэрхээ байһан вулкан байна гэжэ ойлгожо шаданагүй.

Энэ хадаа, эсэстээ, немецко-фашистска империалистнуудта эсэргүү СССР-эй, Великобританиин ба Америкын Холбоото Штадуудай коалиции болоно. Великобритани, Америкын Холбоото Штадууд, Советскэ Союз болбол гитлеровскэ империалистнуудые ба тэдэнэй булимтарагша арминуудые тэһэ биса сохижо һалгаха зорилго табиһан нэгэдэмэл лагерь болон хамтарһаниинь үнэн ушар болоно.

Мүнөө сагай дайн болбол моторнуудай дайн сэрэг мүн. Хэн моторнуудые олоор үйлэдэрилэн гаргадаг бэ, тэрэнь дайнда илажа гараха байна. Хэрбээ США, Великобританиин ба СССР-эй моторно үйлэдэрилгые нэгэдхээд байбал бидэнэр Германитай жэшээлбэл ядахын сагта гурба дахин үлүү олон моторнуудые үйлэдэрилдэг болохобди. Гитлеровскэ дээрмэшэ империализмын зайлашагүй хосорхо байһан үндэһэвүүдэй нэгэнь энэ болохо байна.

Великобританиин түлөөлэгшэ г-н Бивербруг эй ба США-гэй түлөөлэгшэ г-н Гарриманай хабаадалгатайгаар һаяхан Москвада болоһон гурбан державын конференци хадаа манай орондо танк ба авиацяар саг үргэлжэ туһалжа байха гэжэ тогтоообо. Энэ тогтоолой үндэһэн дээрэ бидэнэр танкнуудые ба самоледуудые абажа эхилээд байһамнай мэдээжэ. Бүри өнөөнһөө урдашье Великобритани болбол аллюмини, хара ба сагаан туулган, никель, каучук мэтын дефецитнэ хэрэгсэлнүүдээр тэдхэлгые хангаһан байгаа. Хэрбээ мэнэ һаяхан Америкын Холбоото Штадууд болбол Советскэ Союзда 1 миллиард доллар уриһаламжа үгэхэ гэжэ шидхэһэн энэ ушарые тэрээн дээрэ нэмэбэл Америкын Холбоото Штадуудай, Великобританиин ба СССР-эй коалиции гээшэ бодото хэрэг болоно, (**нэрьемэ аплодисментнүүд**) тэрэ хадаа манай нитын сүлөөлэлтын хэрэгэй туһада улам ургажа байна, ургахашье байна.

Немецко-фашистска империализмын зайлашагүй хосорхо байһыень тодорхойлһон нүхэсэлнүүд тиимэ гээшэ.

Манай зорилгонууд

Ленин болбол дайнуудые булимтаралгын дайнууд тиимэ хадаа үнэнтэ бэшэ дайнууд ба сүлөөлэлтын үнэн зүб дайнууд гэжэ хоёр янзаар илгадаг байһан юм.

Мүнөө немецүүд болбол бусадай территориие булимтаран абаха, бусад арадуудые богоолшолхо гэһэн булимтаралгын ба үнэнтэ бэшэ дайе ябуулжа байна. Тиимэ дээрэһээ бүхы үнэн сэхэ хүнүүд болбол дайсадтаа эсэргүү болоо шэнгээрээ немецкэ булимтарагшадта эсэргүү бодохо ёһотой.

Гитлеровскэ Германиһаа илгаань хадаа Советскэ Союз ба тэрээнэй союзнигууд болон гитлеровскэ дарлалтаһаа Европын богоолшологдоһон арадуудые ба СССР-ые сүлөөрэлгэ хараалагдаһан үнэн зүб, сүлөөлэлтын дайнуудые ябуулжа байна. Иимэ дээрэһээ бүхы үнэн сэхэ хүнүүд болбол СССР-эй, Великобританиин ба Америкын арадууд болбол СССР-эй, Великобританиин ба Америкын сад союзнигуудай армие сүлөөлэлгын армиинь гэжэ дэмжэхэ ёһотой.

Европын арадууд ба территори тухай гү, Азиин арадууд ба территори, тэрэ тоо соо Ирэ тухай үгэ хүүр ябажашье байг хамаагүй, харин газар дайдые булимтаралгын, хари арадуудые богоолшолгын, дайнай нимэ зорилгонуудые манайда үгы ба байхашье ёһогүй. Манай түрүүшын зорилго хадаа немецко-фашистска булимтаралтаһаа манай арадые ба манай газар дайдые сүлөөлхэ гэһэн ябадалда байна.

Бидэнэрһээ туһаламжа хүлеэжэ байгаа Славянска ба Европын богоолшологдоһон бусад арадуудта өөһэдынгөө дура зорилгые ба өөһэдынгөө журамые табиха гэһэн дайнай нимэ зорилгонууд манайда үгы ба байхашье ёһогүй. Манай зорилго хадаа гитлеровскэ дарлалтада эсэргүүсэһэн тэдэнэрэй сүлөөлэлтынь тэмсэлдэ арадуудта туһалха ба һүүлээрынь тэдэнэр өөһэдынгөө дура хүсэлөөр газар дэлхэйдэ хүсэд сүлөөтэйгөөр ажаһуулгые үгэхэ гэһэн ябадалда байна. Бусад арадуудай доторой түрэгтэ ямаршье хамаадан оролсолго байхагүй.

Гэбэшье энэ зорилгонуудые бэелүүлхын тулада немецкэ булимтарагшадай сэрэгэй хүсые бүхы сохихо хэрэгтэй, манай эхэ оронние богоолшолгоһон хын түлөө манай эхэ орондо добтолон орохо немецкэ бүхы эзэмдэгшэдые бултыень хюдаха (**Үни удаан нэрьемэ аплодисментнүүд**) хэрэгтэй.

Тиин өнөөнние бэелүүлхын түлөө манай армиин, манай флот болбол манай бүхы ороной эргэн эдибхитэй ба эршэмтэй дэмжэлгэтэй байха ёһотой. Манай эрэгтэй ба эмэгтэй хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад болбол предприятинуудаа ба ажалаа сусашагүйгөөр хүдэлмэрилжэ, фронтдо үлэмжэ олоор танкнуудые, танк буудаха буунуудые, самолетуудые, үхэр буунуудые, граната буунуудые, самоледуудые, пулемедуудые, винтовконуудые, ба зэмжэхэ хэрэгсэлнүүдые үгэхэ ябадал, манай колхозник ба колхозницануудаа өөһэдынгөө тарялан дэмжэхэ эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилжэ фронтдо ороондоо улам улам ехээр тарялаа. Мяха, ажалдэрилдэ түүхэй эдлэл үгэхэ ябадал, манай бүхы орон ба СССР-эй бүхы арадуудаа болоо манай эхэ ороной эрхэ сүлөөгэй ба нэрэ гэрэ түлөө, немецкэ армие үй бута сохихын тулада армиа ба флодтойгоо хамта агууехэ сүлөөлэлтэй ябуулжа байгаа дайшалхы нэгэдэмэл лагерь болон эмхидхэхэ ябадал зайлашагүй шуу байна. (**Нэрьемэ аплодисментнүүд**).

Мүнөө зорилгомнай иимэ байна.

Бидэнэр энэ зорилгые гүйсэдхэжэ шадаха гүйсэдхэхэ ёһотойбди.

Энэ зорилгые гансал гүйсэдхэһэн хойноо немецкэ булимтарагшадые үй бута сохижо, бидэнэр болбол улаан сагай ба үнэн зүб амгалан байдалые туйлажа шадахабди.

Немецкэ булимтарагшадые хүсэд үй бүхы сохихын түлөө! (**Нэрьемэ аплодисментнүүд**).

Гитлеровскэ дарлалта доро зобожо байгаа богоолшологдоһон бүхы арадуудые сүлөөлэлтэй түлөө! (**Нэрьемэ аплодисментнүүд**).

Советскэ Союзай арадуудай эбдэршэгүй ханжа барисаан мандаг! (**Нэрьемэ аплодисментнүүд**).

Манай Улаан Арми, манай Улаан Флот мандаг! (**Нэрьемэ аплодисментнүүд**).

Манай алдарта эхэ орон мандаг! (**Нэрьемэ аплодисментнүүд**).

Манай хэрэг үнэн—бидэ ялахабди! (**Нэрьемэ аплодисментнүүд. Бүгэдэ хүл дээрээ болоо „Агууехэ Сталинда ура!" „Нүхэр Сталин мандаг!" гэһэн абяануд. Улаан саг соо замхагүй нэрьемэ оваци**).

Агууехэ Октябрьска Социалистическэ Революциин 24-дэхи ойн үдэрлэлгэдэ зорюулагдаһан ажалшадай депутадуудай московско Советэй баярай заседаниие

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 24-дэхи ойн һайн үдэрлэлгэдэ зорюулагдаһан партийна ба оловнитын организацинуудтай, мүн стахановец, ударник ба советскэ интеллигенцитэй хамта болоһон ажалшадай депутадуудай Московско Советэй олон зонто заседани ёһололой байдал соо үсэгэлдэр үдэшэ, ноябрьтин 6-да, болобо.

Толотон тэрэлтэжэ байгаа ехэ зал соо нүүнүүд дүүрэн. Энэ суглаанда 2000 гаран хүн һууба.

Ялалзаһан люстрэнүүд, мрамор шулуун баганануудаа, сэсэгүүд, тон тэгшээр жэрылгэн табиһан креслэнүүд залые айхабтар гоо һайхан шэмэгтэй ба ёһололой шэнжэ түхэлтэй болгоно. Бүлэг бүлэгөөрөө суглараһан хүхюутэй соогтой депутадуудаа ба айлшадай дундуур ажахын алдартай хүтэлбэрилэгшэд, столицадахи томо томо предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, советскэ, партийна эрхилэгшэд ба Улаан Армиин генералнуудай нюур шарай харагдана.

Сталин болбол дүтын соратнигуудтаяа, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй членүүдтэй, арагай комиссариуудтай, Улаан Армиин ба Москвае хамгаалгын хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта тэбхэр 7 часта суглаанай президиумдэ гаражэ ерэнэ. Тэдэнэй гаражэ ерэхэдэ нэрьемэ алигаташалга, уряалһан үгэнүүд, «Агууехэ Сталинда ура!» тэрэ зал соо хүнхинэнэ. Столицын түлөөлэгшэд, Москвагай эрэлхэг эүрхэтэ арад болбол түрэл Сталинтаяа уулзаһан энэ уулзалга дээрэ дуранайнгаа бүхы агууехэ хүсэеэ илахаяа лаб этигэһэн этигэлэ гарган нилдүүлнэ. Тэдэнэр болбол иимэ үзэгдэлгүй байдал соо ба манай һайн үдэрлэлгын заншалта үдэртэ энэ уулзалга хэжэ байһанай айхабтар эхэ баярые үзэнэ. Москва сэрэгэй үеын онсо шанга байдал соо, Москва дайсанай сохилтын аюул доро, Москва агаараар дайсанай добтолгын аюул доро, бээ хамгаалхаяа бэлэдэжэ байгаа Москва хадаа советскэ арадай плаатын тугые абажа ябаа хүнние урин халуун сэдьхэлээр хүлеэн угтажа абана.

Сталинай бидэнэртэй. Сталин хэзээшье бидэнэртэй. Нүхэр Сталинда ура!

Вождиёо амаршалһан һайн үдэрлэлгын баярай амаршалганууд үни удаан зогсоногүй. Нилээд үни нэрьеһэн амаршалганууд һүүлээр нүхэд Сталин, Молотов, Каганович, Микоян, Берия, Маленков, Щербаков, Буденный, Попов, Черноусов, Пронин, Павлюков, Шаденко, Артелцев, Спиридонов президиумдэ һууряа эзэлэн һууна.

Ажалшадай депутадуудай Московско Советэй Гүйсэдхэхэ Комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Пронин баярай суглаае нээһэнэ соносохоно. Нүхэр Поповой дурадхалаар хүндэлэлэй президиум һунтаглана. Нүхэр Поповой Сталин гэжэ түрүүшын нэрые нэрлэхэдэнь хамта нэрьемэ ба үни удаан үргэлжэлһэн оваци зал соо дахин эхилнэ. Нүхэд Молотов, Ворошилов, Каганович, Калинин, Андреев, Микоян, Жданов, Хрущев, Берия, Шверник, Щербаков, Вознесенский ба Буденный нэрэнүүдые нэрлэхэдэ шуулма алигаташалга ба амаршалга угтана.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин XXIV-ой ой тухай элидхэл хэхын тулада нүхэр Сталинда үгэ үгтөбэ. Түрүүлэгшэ сонсохоно.

Дахин эхилһэн туйлай нэрьеэтэй амаршалгын үгэнүүдые алигаташалгаар угтуулһан Сталин трибунада гарана. Эндэ суглараһан болбол дараан һуужа вождиннгоо шатнана. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай гол зорилгые Сталинай тон хатуугаар, гамгүйгөөр тодорхойлходонь, ветскэ арад болбол советскэ дэлхэйн хүчтэй алхан дабаһан фашистска солдат бүхы бултыень хюдажа, немецкэ булимтаран шэдые бултыень үгы хэзээ ба үни удаан саг соо үргэлжэлэн найрамдалые туйлажа шадахагүй гэжэ нүхэр Сталинай хэлэлэ зал соогуур ошоной ялагдалгаа мэтэ болоно.

Баярай заседаниие үргэлжэлэн суглараһан москвагайхид, стахановецууд ба командирнууд, ударникууд ба политхүдэлмэрилэгшэд, мүн геройнууд ба ажалайнууд бүгэдөөрөө сэсэн Сталинска үгэнүүдээр хүсэн орон далитажа, большевик партидаа ударидуулан, Сталинтаяа хүтэлүүлэн ябажа Москвагаа түлөө тулалдаанда, эхэ ороноо түлөө тулалдаанда ялалтанда арад болбол батарагдаһанэ. (ТАСС).

...а Улаан площадь дээрэ 1941 оной ...и 7-до болоhон Улаан Армийн парад ... Оборонын Арадай Комиссар нүхэр ... И. В. Сталинай хэлэhэн үгэ

...улаанармеецүүд ба ...ецууд, командир... ...политхүдэлмэрилэг... ...эй ба эмэгтэй хү... ...эд, колхознигууд ...ницануул, интелли... ...калай хүдэлмэрилэг... ...ай дайсанай тылдэ ...ра немецкэ дээр... ...дарлалта доро оро... ...үүнэр ба эгэшэдүү... ...цкэ булимтарагша... ...е hандаргажа ябаа ...лдарга эрэгтэй ба ...партизануул!

...кэ Октябрьска социа... ...кэ революциин 24-... ...той дашарамдуулан ... советскэ прави... ...н ба манай большев... ... партийн нэрэhэс ...нам.

...уд! Мүнөөдэр Ок... ... революциин 24-дэхи ...э хүшэр байдалда ...рлэхэ болобобди. Не... ...эрмэшэдэй муу мэ... ...толго ба бидэнийе ... хабаадуулhан дайн ...манай орондо аюул ...улаа. Бидэнэр саг... ...хэдэн областьнуудаа ..., дайсан болбол Ле... ...й ба Москвагай үүдэн ...хүрэжэ ерээ. Дайсан ...үрүүшын лэ сохилтын ... манай армийе бутар... ..., манай ороние үб... ...ээ hэхэрхэ байха гэ... ...йон байгаа. Гэбэшье, ...хөөр эндүүрээ. Ойро ... урагшагүйдэбэшье ...й арми ба манай флот ...а хүндэ гээлтэ ушаа... ..., бухы фронт дээрэ ...эй атакые героичес... ...дэргэнь сохино, манай ... ба манай флодтой ...үн манай орон,—ма... ...ы орон,—немецкэ бу... ...гшадые хяа бута со... ... бэелүүлхын тулада ...эл дайшалхы лагерь ...эмхидэбэ.

...үлэмжэ хүндэ бай... ...роод байhан үдэрнүүд ... орондо байhан юм ...ска революциин нэгэ... ...е бидэнэй hайн үдэр... 1918 ониие hанаад ... Тихэдэ манай оро... ...бэнэй гурбан хубинь ... интервентнүүдэй гар... ...д байгаа hэн. Украи... ...каз, Дунда Ази, Урал, ... Дальна Востогые ...ураар алдаад байгаа ... Манда союзнигууд ...үй, манда Улаан Арми ...үй, — бидэ тэрээниие ...йгуулан эхилжэ бай... ...—талха тарhан дута... ...у зэбсэг дутамаг, сэ... ...убсаhа хунар дутамаг ... Тихэдэ манай орондо ...эн аhаад байгаа hэн. ...ье hаань, бидэнэр ...үй, урма зоригоо хуха... ...hэмди. Тихэдэ дай... ...л дүлэн соо бидэнэр ... Армие эмхидхэжэ, ...ее ороние сэрэгэй ... болгоо hэмди. Тихэ... ...уехэ Ленинэй зориг ...ие интервентнүүдтэ ...у дайнда зоригжуулаа ...ингээд, юун болооб? ...интервентнүүдые бута ..., бухы алдаhан газараа ...а абаад, плалта туйла... ...йнабди.

...ее манай ороной байдал ...эй саада тээхидэ ор... ...илээд hайн гээшэ. Ма... ...он болбол 23 жэлэй ...тээхидэ орходоо мүнөө ...лдэбриинь, эдеэ ...ье, түүхэй эдэйшье ... хэдэн дахин баян бай... ...нее немецкэ булимта... ...дта эсэргүү нэгэдэмэл ...не мантай хамта бари... ...hан союзнигууд бии. ... бидэ болбол гитлеров... ...эзэрхэлгын дарлалта ...орohон Европын бухы ...удай зүгhее hайшаал... ...дэмжэлгэтэй байнабди. ... бидэ болбол манай эхэ ...й эрхэ сүлөөе ба бээ ...байдалые шуhа мяхаа... ...амгаалжа байhан гай... ...гта армитай ба гайхам...

ГҮРЭНЭЙ ОБОРОНЫН КОМИТЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ НҮХЭР И. В. СТАЛИНДА

Түрэл нүхэр Сталин!

Москва городой худэлмэришэдэй ба интеллигенциин, улаанармеецүүдэй, командирнуудай ба политхүдэлмэрилэгшэдэй московско организацинуудай баярай заседани болбол Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин XXIV ойн үдэртэ Танда боевой ба халуун зүрхэнэй амаршалга хүргэнэ.

Советскэ Союзай арадууд болбол Октябрьска революциин XXIV ойе онсо эрхэ байдалда hайн үдэрлэжэ байна. 4 hара үлүүтэйн саада тээ гитлеровскэ бандануud хадаа эб найрамдал ба арадуудай хоорондохи хани барисаанай түшэг байhан манай орондо харатай мэхэтэйгээр добтолон орohон байгаа. Немецкэ фашистнууд болбол манай эхэ ороние богоолшолхо ба дээрмэдэхые, мүн үнгэрhэн 24 жэлэй турша соо туйлаhан бухы амжалтануud ба илалтануудыень СССР-эй арадуудhаа хаhахые, тэрээнhээ гадна, СССР-эй худэлмэришэд, тарыашад ба интеллигенциие немецкэ барон ба помещигүүдэй эрхэгүй богоолнууд болгохые хүсэнэ. Немецко-фашистска эзэмдэгшэд болбол манай ороние 4 hараhаа үлүү саг соо мэрэжэ байна, манай газарнууд ба гэрнүүдые тоножо, манай түүхэ ба культурын памятнигуудые үгы хэжэ байна, манай эсэгэнүүд, аханар ба хүбүүдые алана, манай эхэнүүд, эгэшэнэр ба басагадта хүсөөрөө боложо, худажа байна. Немецүүдээр эзэлэгдэhэн районуудтахи ородууд, украинецууд, белоруссууд, еврейнүүд, литовецууд, латышнууд, эстонецууд эрхэгүй крепостной богоолнууд болгогдонхой. Тэндэхи ородой, украинска, белорусска, юумэд бүгэдэ усадхагдажа байна. Хүниие үзэн ядалгын, рассова ба национальна дарлалгын фашистска гуримууд хүсэрхэлгэ ба терророй арганууудаар байгуулагдана.

Манай эхэ орондо, Советскэ Союзай худэлмэришэдтэ, тарыашадта, интеллигенцидэ, эрхэ сүлөөдэ дурладаг дэлхэйн бухы арадуудта тохеолдоод байгаа аюул хадаа имагта ехэ байна.

Дайсан болбол манай ороной хэдэ хэдэн область ба районуудые эзэлнэ. немецко-фашистска сэрэгүүд болбол хүнэй ба зэбсэгэй угаа ехэ гээлтэ үзэжэ байбашье, урагшаа дугташаhаар зандаа. Тэдэнэр Ленинградые аюул доро оруулаад байна, Донбассые hандараана, манай ороной зүрхэн—Москва тээшэ тэгүүлнэ. Энэ hүрөөтэ аюулай үдэрнүүдтэ советскэ бухы хүнүүд Гүрэнэй Оборонын Комитедые тойрон, манай инаг вождь ба багша нүхэр Сталиниие тойрон, нэгэ хүн шэнгээр, бүри нягтаар жагсаба. Бухы советскэ хүнүүдэй зүрхэн болбол немецкэ тонуулшадта хүсэрхэгшэдтэ зэбүүрхэлээр нэбтэрэнхэй. Манай газар дээрэ хүлөөрөө гэшхэhэн hүүлшын немецын үгы хэгдээгүй сагтань советскэ арад зэбсэгээ хуряахагүй. Советскэ хүнүүд хадаа немецкэ булимтарагшадта үхэл,—гэhэн тэмсэлэй нэгэл лозунгые хойногшодоо мэдэхэ байна.

Советскэ арад болбол Великобританитай хамта, Америкын Холбоото Штадуудай хани ёhоной дэмжэлгые абажа немецкэ эзэмдэгшэдые манай ороной оршонhоо намнахын тулада, гитлеризмые үгы хэхын тулада бухы хүсэ ба арганууудаа элсүүлэн жагсаажа байна. Гитлеровскэ Германи заабол бута сохигдохо! Европын арадуud болбол немецкэ эзэмдэгшэдэй дарлалтаhаа сүлөөлэгдэхэ!

Советскэ Союзай арадууд болбол дайсаниие илаха илалтые шэрээхэ, Улаан Армидаа танкнууд, танк буудаха буу ба ехэ бунуудые, самолет, үхэр буу, миномет, пулемет винтовко, сэрэгэй хэрэгсэл, талха, мяха, ажаүйлэдбэриин эдлэлнүүдые ехээр үгэхэ, бухы юумые фронтын туhада зорюулха—гэhэн, нэгэ hанал ба хүсэлтэйгөөр Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин XXIV ойе үгтаба.

Хүндэтэ нүхэр Сталин! Москвагай ажалшад өөрынгөө эхэ ороной нэрэ түрын ба эрхэ сүлөөгэй түлөө, түрэл городойнгоо түлөө баатарлираар тулалдажа байна. Столицын фабрика ба заводуud фронтын хэрэгсэлнүүдые хангахын тулада үдэр hүни илгадгүй худэлмэрилжэ байна. Столицын ажалшад болбол Москвае тойруулан бухэжүүлгэнүүдые байгуулна, добтолhон дайсанда харюу сохилто үгэхөөр бэлэн байнад. Москвагайхид Эхэ орон ба Москвагайнгаа тулада ямаршье хохидолдо орохоор бэлэн.

Москвагай эрэгтэй ба эмэгтэй худэлмэришэд, интеллигенци, Улаан Армийн командирнууд ба политхудэлмэрилэгшэд болбол манай эхэ ороние, манай алдарта столица—Москвае немецкэ булимтарагшадhаа баатарлигаар хамгаалхабди гэжэ, немецкэ эзэмдэгшэдые хайрагамгүйгөөр үгы хэхэбди гэжэ Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин XXIV ойн үдэртэ тангариглана.

Ленин—Сталинай алдарта ба байлдааныудта шалгарhан туг доро жагсан, бидэнэр болбол ямаршье бэрхэшээлнүүдэй байбашье hаань, немецко-фашистска булимтарагшадые гүйсэд үй бута сохихын тула гүйсэд этигэлтэйгээр урагшаа дабшанабди.

Манай агууехэ эхэ орон—Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз мандаг!

СССР-эй арадуудай хани барисаан мандаг! Манай түрэл Улаан Арми ба Улаан Флот мандаг! Манай алдарта столица—Москва мандаг! Манай вождь нүхэр Сталин мандаг!

МОСКВА, КРЕМЛЬ

НҮХЭР СТАЛИНДА

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович!

Бидэнэр, Улан-Удэ городой партийна, советскэ ба нийтын эмхинүүдэй, стахановецуудай ба интеллигенциин түлөөлэгшэд, Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин XXIV ойдо зорюулагдаhан баярай заседанида суглараад, пролетариадай агууехэ полководец, вождь, социалистическэ илалтануудые эмхидхэгшэ, Танда, өөhэдынгөө боевой большевистскэ амаршалгые хүргэнэбди.

Мүнөөдэр, Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин XXIV ойе тэмдэглэжэ байхадамнай, манай инаг Эхэ орондо тон ехэ аюул тохёолдоод байна. Гитлеровскэ hүрэг дээрмэшэд болбол табадахи hарана өөhэдынгөө хэдэн миллион үхөөрнүүд дээгүүр ябажа, манай түрэл гэр тээшэ тэмүүлнэ, городууд ба тосхонуудые hандаргана, эхэнэрнүүд, үбгэд ба багашуудые алажа байна. Дайсан хадаа ороноймнай ажабайдалай центрнүүдтэ, нэн түрүүндэ, манай инаг столица—Москвада ямаршье сэнгээр сүмэрэн орохо гэhэн шэнэ галзуу түрилтэ хэхээр забдаба.

Гэбэшье, фашистска арьятан ямаршье зэрлиг hүрэлгэнүүдые хээшье hаа, советскэ арадые үбдэг дээрэнь hэхэрүүлжэ шадахагүй гэжэ бидэ hайтар мэдэнэбди. Гитлеровскэ империалистнууд хадаа хэзээшье манай нангин газарай эзэд боложо шадахагүй. Шэнэ дэлхэйе байгуулагша арадай, герой-арадай, сэрэгшэ-арадай илагдашагүйн hүлдэ тэмдэг боложо, Кремлийн одон эрдэнийн мүнхдөө бадаран гэрэлтүүлhээр байхань лабтай.

Бухы советскэ арадтал адлаар, Бурят-Монголой ажалшад болбол агууехэ эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда дайсаниие бута сохихо ябадалда бухы хүсэеэ үгэжэ, героическа Улаан Армийнгаа хүсэнтүгэс тылые сусаршагүйгөөр бэхижүүлжэ байна. Бидэ болбол, нүхэр Сталин, Танай алибаа даалгабариие гүйсэдхэхөөр бэлэмди, хэрбээ хэрэгтэй бэлоо hаань—бүгдөөрөө гартаа буу барин, өөhэдынгөө хүсэн ба ами бэеые гамнангүйгөөр ябажа, шуhаша фашистска нохойнуудые хяа бута сохихобди.

Манай эсэгэ орондо аюулай тохёолдоод байhан энэ сагта, туйлай хүндэ хүшэрые үзэжэ байhан мүнөө үедэ манай бухы эрмэлзэл, манай бухы мэдэрэл ба найдабари болбол манай хүндэтэ вождь ба багша, манай хэлбэришэгүй пролетарска стратег ба полководец—Танда хандуулагданхай. Танай хүтэлбэреэр бидэнэр Октябрийн түлөө байлдаанда илаа hэмди, Танай хүтэлбэреэр социализмын түлөө байлдаанда илаа hэмди, Танай хүтэлбэреэр ябагша советскэ арад болбол хүн түрэлтэнэй хорото дэйсаниие—германска фашизмые илахань лабтай.

Немецко-фашистска булимтарагшадhаа СССР-эй арадуудай бэеэ даанги байдалые, эрхэ сүлөөе, нэрэ түрые героическаар хамгаалжа байгаа Улаан Арми ба Улаан-Сэрэгэй Флот мандаг!

Немецко-фашистска булимтарагшадые илахын түлөө тэмсэлые эмхидхэгшэ — Ленин—Сталинай партий, Бүхсэсоюзна Коммунистическэ большевигүүдэй партий мандаг!

Манай илалтын туг—агууехэ Сталин мандаг!

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОhОО

НОЯБРИИН 5-ай ҮГЛӨӨНЭЙ МЭДЭЭСЭЛ

Ноябрийн 4-эй hүниин туршада манай сэрэгүүд болбол дайсанда эсэргүү байлдааануудые бухы фронт дээрэ ябуулаа.

Калининска фронт дээрэ дайлалдажа байгаа манай нэгэ часть болбол үдэрэй турша соохи байлдаанда 15 немецкэ танк, хуягта 10 машина, 13 ехэ буу, миномет-но хэдэн батарей, 600 тухай солдат ба офицерые үгы хэбэ.

* * *

Урда зүгтэ дайлалдажа байгаа нүхэр Кузнецовой частиин танкистнууд болбол ноябрийн 1-эй үдэр байлдаанда немецкэ 15 танк танк буулгаха 2 ехэ буу, дайсанай 450-hаа дээшэ солдатые үгы хэhэн байна.

* * *

Бессарабийн ба Молдавска ССР-эй территори дээрэ немецко-румынска сэрэгүүдэй ара талада нүхэр К. гэгшын командалдаг партизанска отряд гурбан hарын турша соо дайлалдажа байна. Энэ саг соо тус отряд угаа ехээр ургажа, тэрээнэй бүлэг партизануud бэеэ дааhан отрядууд болон, хоорондоо нягта барисаатайгаар ябуулганууудаа хэдэг байна.

Тус отрядай командирай үдэрэй тэмдэглэлгэhээ хэдэн зүйлнүүдые харуулая:

Июлийн 25. Бидэнэр болбол хорото зэрлиг булимтарагшадай арга талада уhа мүрэнэй эрьеэр. hеог бургааhануud соо hуунабди. Манай хажуугаар румынска, немецкэ частьнууд гарана. Бидэнэр оройдсо 2 винтовкотой 5 хумди.

Августын 3. hүни, частьhаа гээгдэhэн солдадуудтай дайралдаабди. Багахан байлдаан. 2 румын алагдаа. 2 винтовко, hоомнууд, гар граната нуудые гартаа оруулаабди. Зай бидэнэр зэбсэгтэй болоообди.

Августын 5. 10 үдэрэй турша соо манай отряд гурба дахин олон болоо. Хүршэ байгаа П. hуурцинhаа колхозой түрүүлэгшэ Г. гэгшэ өөрынгөө хүбүүдтэй ерэбэ. hүни румынска 2 ашаае гартаа оруулаабди. Манай зэбсэгжэлгэ улам улам баяжажал байна.

Августын 10. Нэгэ hара үнгэрбэ. Намтай эхин түрүүнhээ хойшо хамта ябаhан 4 хүн мүнөө, бүлэгүүдэй командирнууд болоо. Манай буу зэбсэг угаа ехэ, үшөө табан нимэ отрядые зэбсэгжүүлжэ шадахабди. Тагнуулда илангаа ехэ анхарал хандуулха хэрэгтэй. Манай отрядта 25 тагнуулшад бии, тэдэнэр бүгэдэ автомат ба ташуур буугаар зэбсэглэгдэнхэй. Түрүүшын үдэрнүүдэй дайлалдаан хадаа хүүргэнүүдые, харгынуудые гэр байрые hандаргаха тэhэлхэ шадабаритай партизануудай хэрэгтэй байhаниие харуулаа. Энэндэ 7 хүниие сншолhон ба тэдэнэр болбол немецкэ румынска минэнүүдые хэрэглэжэ hураа. hарын турша соо немецкэ ба румынска 259 солдадые, 17 офицерые тоншожорхиhон ба 4 танк, хуягта 7 машина, 9 ехэ буу, 19 автомашина, 2 радиостанци, 91 морин ачта үгы хэhэн, нэгэ самолет унагааhан байнабди.

Октябрийн 17. Манай байhан нютагта мүнөө табан отряд дайлалдажа байна. Хододос шахуу хамтарhан ябуулгануудые хэнэбди. Эрлиг муухай булимтарагшад манай 3 боецые үлгэжэ саазалhан ба манай тосхониие үй бута сохиhандаргаа. Октябрийн 15-да бидэнэртэ эсэргүүсэхые немецүүдэй элигээhэн томо карательна отрядые үй бута сохёобди. Дайсаниие ямаршье хайра гамгүйгөөр сохинобди. 76 солдат алагдаhан ба үлэгшэдынь ухаа мэдээгүйгөөр зугаган арилаа hэн.

* * *

Ньиредьхаза городто (Венгри) Зүүн фронтдо тэдэнэрые элигээхыень мэдэhэн венгерска солдадуудай дунда восстани болоо. Солдадуud болбол казармануудта баррикада хэhэн байна. Восстоваагшадай ба восстаниие номгоруулхаа ерэhэн жандармынхинай хоорондо шуhата тулалдаан боложо, энэнэй үедэ хоёр талаhаа 50 тухай хүн алагдаhан байна. Энэнэй дашарамда тус городто демонстрации болоhон байгаа. Городой арад зон болбол солдадуудые дэмжэhэн ба жандармынхиниие шулуугаар шэдэhэн байха юм.

Венгрийн арад зон болбол Венгриие дайнда татан оруулhан Германида хорохон эсэргүүсэдэг байна. Венгридэ ерэhэн немецүүд болбол айhан дээрэhээ городой үйлсөөр үдэшэндөө ябудагүй байна.

НОЯБРИИН 5-ай ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ

Ноябрийн 5-ай туршада манай сэрэгүүд болбол дайсанда эсэргүү байлдааануудые бухы фронтнууд дээрэ ябуулба.

Ноябрийн 5-да немецкэ 30 самолет үгы хэгдээ. Манай гээлтэ—11 самолет.

Ноябрийн 5-да Москва шадар немецкэ 27 самолет үгы хэгдэбэ.

* * *

Манай авиачастьнууд болбол ноябрийн 4-дэ дайсанай 80 танк, ябган сэрэг ба буу зэбсэг тээгэд ябаhан 350 автомашина, горючитай 15 цистернэ, 13 ехэ буу, зенитнэ артиллерийн 7 батарей, сэрэгэй хэрэгсэлтэй 130 ашаа ба полк шахуу немецкэ ябган сэрэгые үгы хэhэн байна.

* * *

Баруун фронт дээрэ ябуулга хэжэ байгаа Улаан Армийн частьнууд ба манай авиаци болбол ноябрийн 2—4-дэ Д. райондо болоhон байлдааануудта 97 немецкэ танк, ябган сэрэгтэй ба сэрэгэй ашаатай 184 автомашина, 18 ехэ буу, горючитай 7 цистернэ ба дайсанай батальон тухай ябган сэрэгые үгы хэбэ.

* * *

Советскэ партизануud болбол дайсанда ехэ гээлтэ үшаруулга, коммуникациень эбдэжэ таhаална, хэлхээ холбооеынь таhаална, дайсанай сэрэгүүд, танкнуud, автомашинануud ба hомо хэрэгсэлнүүдыень үгы хэнэд. Фашистнууд хадаа өөhэдынгөө ара талые сэрэгэй томошог отрядуудаар хамгаалха болгоhой. Германска 11-дэхи армийн командалагшын приказнь манай частьнуудай гарта орohон ба энэнэ-дэнь ийгэжэ хэлэгдэнэ: «Партизанска бүлэгүүд болбол анхаралай hуларhан хойно, hүниин сагта, үүр хираанаар ябуулгаа хэнэ. Гэбэ гэнтэ нуугаhаа гаражэ добтолно. Самоледой нидэхэ гү, али бууха үедэнь тэндэхи талмайн дүтэ шадар самоледуудые буудана. Артиллерийне hаатуулхын ба удаалуулан тэрээниие атакегалхын тулада, артиллерийн морилые буудадаг байна».

* * *

Италида немецүүдэй эзэрхэлгэ болбол Муссолиниин политикада үргэн арад зоной дураагуталгые схэдхэнэ. Энэ дураагуталга хадаа худэлмэришэдэй забастовкануудта улам улам ургөөөр харуулагдана. Октябрийн 28-да Аостийн шулуу нүүрhэнэй худэлмэришэд болбол жандармерийн гэр байрые хяа бута сохёо, 8 жандармые алаhан ба «Дайн үгы болог! Немецүүд Италиhаа гара-

(Ургэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта)

Эрэгтэй эмэгтэй худэлмэришэд, инженернүүд ба техникүүд! Унаhан ...лайгаа абангүй фронтые дэмжэлдэ худэлмэрилэгты! Танк, танк ...удаха буу ба ехэ буунуудые, самолет, үхэр буу, миномет, снаряд, ...нэ, пулемет, винтовконуудые улам ...эр бүтээгты! Бухы хүсэеэ фронт...у зорюулая!

(ВКП(б)-гэй ЦК-гэй лозунгнуудhаа).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зүүн гарhаа—Советскэ Союзай Геройнууд майор С. Г. Гетьман, младша лейтенант С. И. Здоровцев, капитан В. Г. Тихонов, ахалагша лейтенант Л. И. Иванов, капитан Л. В. Михайлов, младша лейтенант М. П. Жуков ба лейтенант К. Е. Анохин. ТАСС-эй фото.

ГИТЛЕРОВСКЭ ТҮРИМХЭЙЛГЭҺӨӨ ӨӨҺӘДЫГӨӨ СҮЛӨӨЛХЫН ТҮЛӨӨ ТӘМСӘЖӘ БАЙГАА ЕВРОПЫН БОГООЛШОЛОГДОҺОН АРАДУУДТА АМАРШАЛГА!

(ВКП(б)-гэй ЦК-гэй лозунгнууднаа).

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОҺОО

(3-дахи нюурай үргэлжэлэл)

жа тонилог!» гэһэн лозунгнууд доро демонстрацин эмхидхэнэ.

Италиин Виелла ба Клузонс городуудта хүдэлмэришэд ба жандармериин хоорондо шуһата тулалдаан болоһон байна.

* * *

Советскэ арад болбол Улаан Армиин хүсэнтүгэс ба дайшалхы резервнүүдые бэлэдхэнэд. Хэдэн миллион хүдэлмэришэд, колхозчинууд, албахаагшад бүгэдэнитын сэрэгэй һуралсалай түрүүшын һарые амжалтатайгаар дүүргэбэ. Горьковско областиин олон районуудта һурагшадай өөһэдынь үүсхэлээр сэрэгэй һуралсалай часай тоонь ехэ болгогдоо. Энээнэй үреөр олон подразделениинүүд октябрьска программаяа урид дүүргэбэ. Мүнөө боеприпасууд хадаа станково ба гар пулемедуудые шудалжа байнад.

НОЯБРИИН 6-ай ҮГЛӨӨНЭЙ МЭДЭЭСЭЛ

Ноябриин 5-ай һүниин туршада манай сэрэгүүд болбол дайсанда эсэргүү байлдаануудые бүхы фронт дээрэ ябуулба.

* * *

Баруун фронтын авиачастьнууд дайшалхы ябуулганууд хэһэн нэгэ үдэр соогоо, ноябриин 4-дэ, 48 немецкэ танк, дайсанай ябган сэрэг ба һомо хэрэгсэлые тээжэ ябаһан 200 автомашина, сэрэгэй ашаа тээһэн 100 шахуу морин тэргэ, горючитай 5 цистернэ, 15 ехэ буу, 4 зенитнэ точко, һомо хэрэгсэлтэй 4 вагон үты хэгдэ, дайсанай 2 батальон шахуу ябган сэрэгүүдые бутаргаһан ба үты хэһэн байна.

* * *

Урда фронт дээрэ ябуулгаа хэжэ байһан энскэ танкова часть болбол ойро зуурын байлдаанда 6 немецкэ танк, 4 үхэр буу, танк буудаг 20 ехэ буу, 6 автомашина ба дайсанай 500 шахуу солдадые үгы хэбэ.

* * *

Командир Лобановай артиллерийскэ часть ноябриин 1-дэ дайсанай ябган сэрэгүүдтэй 80 шахуу автомашиные үгы хээ. Ноябриин 2-то мүн энэ часть дайсанай 2 батальон ябган сэрэгые үгы хэһэнһээ гадна, хэдэн немецкэ танк хяа сохиһон байгаа.

* * *

Австриин олон районуудта ехэ үлэсхэлэн дэлгэржэ байна. Городуудай үйлсэнүүдээр туража үхэһэн хүнүүдэй үүсөрнүүд олон хэбтэнэ. Үни удаан саг соо дутуу эдеэлэд ябаһан дээрэһээ хүдэлмэришэдэй бүтээмжэ эрид доошолио. Жэшээлхэдэ: Вена, Штоккерау, Дизинг ба Медлинг городуудай заводууд дээрэ хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээмжэ һүүлэй хоёр һара соо 15 процент хоробо. Сэрэгэй захилганууде цуйсэдхэжэ байһан олон предприятиинуудаар ажалай бүтээсын хоробоон ба саботаж хэхэ ябадалай ехээр гараһан дээрэһээ, продукци гаргалга 20—30 процент унаба.

* * *

Советскэ хадын рудагай ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэд, инженериүүд ба албахаагшад стахановска ажалаараа оронойгоо оборонно хүсэ шадалые бэхижүүлжэ байна. Карагандинска областиин Успенскэ рудник болбол зэдэй руда абаха жэлэйнгээ түүсэбые гүйсэдхөө. Һаяхан (Доодо Тагил) Высокогорско түмэрэй рудникайхид шэнэ уялганууде абаад, хүдэлмэриинөө темные гурба дахин хурдадхахые уряалба. Высокогорско горнягууд өөһэдынгөө уялгые хүндэтэйгөөр үйсэдхэжэ байна. Туе рудник болбол октябриин 28-да жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбые гүйсэдхөө. Үрэмдэгшэ Юлгаков гэгшэ 18 һарынгаа нормые, мүн Скородумов 21 һарынгаа нормые дүүргэбэ. Казахска ССР-тэхи «Акжал» рудникай «Центральна» шахта болбол жэлэйнгээ түсэбые хоёр дахин үлүүлэн гүйсэдхөө. Красноярска хизаарай «Минусзолото» трестын Артемэй нэрэмжэтэ рудникууд дээрэ 200 эхэнэр забойщитой ба каталиин мэргэжэлые шудалһан байна. Эдэнэр түе бүридөө нормоёо нэгэ хахад ба дээшэшье гүйсэдхэнэ. Нүхэр Бурган бригадиртай артель болбол алта абалгаар жэлэйнгээ түсэбые 223 процент гүйсэдхэбэ.

НОЯБРИИН 6-ай ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ

Ноябриин 6-ай турша соо манай сэрэгүүд болбол дайсанда эсэргүү байлдаануудые бүхы фронтнууд дээрэ хэбэ.

Ноябриин 5-да 56 немецкэ самолет үгы хэгдээ. Манай гээлтэ—17 самолет.

Ноябриин 6-ай турша соо Москва шадар 34 немецкэ самолет хяа сохигдобо.

* * *

Ноябриин 5-да манай авиачастьнууд дайсанай 40 танк, ябган сэрэг ба буу зэбсэг тээһэн 350 автомашина, горючитай 13 цистернэ, 10 үхэр буу, сэрэгэй хэрэгсэлтэй 130 повозкые үгы хэһэн ба гэмтээһэн байна. 3 склад ба буу зэбсэг абажа ябаһан түмэр замай нэгэ составые тэһэлээ, полк шахуу немецкэ ябган сэрэгые хамха сохижо, үгы хэбэ.

* * *

Урда фронтдо дайлалдажа байгаа манай авиаци, гүйсэд бэшэ мэдээнэй ёһоор, октябрь һара соо дайсанай 300 шахуу танк, 12,000 үлүүтэй солдадуудые ба офицерүүдые, ябган сэрэгүүд ба сэрэгэй ашаа тээһэн 2,5 мянга шахуу автомашинануудые үгы хэһэн байна. Олон тоото повозко, 100 шахуу элдэб үхэр буунууд мүн үгы хэгдээ. Нүхэр Голуновой соединени илангаяа амжалтатайгаар дайлалдаа. Агаарай байлдаанда нүхэр Голуновой летчигууд 9 немецкэ самоледы бута сохёо. 300 шахуу автомашина, хэдэн олон танк, дайсанай 7.000 солдат, 30 үхэр буу ба горючитай 16 цистерные хяа сохиһон байна.

* * *

Фашистска эзэмдэгшэдтэ эсэргүүсэгшэ советскэ партизануудай дайшалхы ябуулганууд тухай шэнэ мэдээнүүд үдэр бүри абтана. Немецкэ партизануудаа германска армида зорюулһан эдеэ хоолой сэрэгэй составые Плавиняс-Ливани гэдэг түмэрзамай линии дээрэ харгыһаань халяаба. Хүмэрилгын үедэ 17 германска офицертэй һуужа ябаһан служебнэ вагон бута сохигдсо. Л. райондо рижскэ нэгэ заводой цехэй начальник Ц. гэгшын командовалдаг партизанска отряд амжалтатайгаар ябуулга хэнэ. Энэ отрядай боецүүд октябриин 23-да Л. город шадар немецкэ карательна отрядые намаг уруу мэхэлэн оруулжа, тэндэнь хяа сохёо. Намагһаа гараха замууд партизануудаар таһалагдаһан байгаа. Немецүүд хадаа Л. городто орохые һэлэжэ, 10 часай турша соо туршаһан байна. Гэбэшье, бүлэг партизануудаа болбол дайсанай арга таладань оробо. Немецүүд хадаа хэрэгсэлһэн буудалга доро орожо, барандаа үхэбэд. Партизануудаа болбол 72 винтовко, 7 автомат ба ехэ һомо хэрэгсэл булаан абаба. Немецкэ эзэмдэгшэдые хяа сохихыень латышска арад зоние уряалһан хуудаһанууд бүхы Латвиде үргэнөөр тараагдана.

* * *

Октябриин һүүдэ багта Германиин хэдэ хэдэн городуудта үлэсхэлэн зоной демонстрацинууд болобо. Нейшкирхен городто, эдеэ хоолой хоёһон магазинай дэргэдэ сугларһан эхэнэрнүүдэй өгөхэн бүлэг: «Талха үгэгты», «Дайлалдахамнай манда хүрөө»—гэжэ хашхаралдан, үйлсэнүүдээр ябаба. Демонстрацин тараахые һэдэһэн полиции гэшхэгдэшэһэн байгаа. Эндэ ерэһэн штурмовой отрядууд эхэнэрнүүдые сохижо эхилбэ. 20 шахуу хүн хүндөөр гэмтээглээ. Һүниин туршада туйлай олон хүнүүд арестовалагдна.

АЖАЛАЙ ФРОНТ ДЭЭРЭ

Олон ондоо мэргэжэлтэй эрхим колхозник

Центральна районуудһаа бусад олон нүхэдөөрөө хамта Никита Григорьевич Поречный гэгшэ үнгэрэгшэ жэлэ манай Буряд-Монголдо нүүжэ ерэһэн юм. Манай колхознигууд хадаа өөһэдынгөө бүлын шэнэ члендэ һаруулһайн байра бэлэдхэжэ, үмсэдөө эдлэхыень мал үгэжэ,—нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, халуун баяртайгаар угтаһан байгаа. Инагэд байхада нүүжэ ерэһэн үнэн сэхэ колхозник культурнаар ажаһууха ба һайнаар ажаллаха гэһэн зорилгые өөрынгөө урда табяа һэн.

Иволгин аймагай Гильбрын сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой членүүдэй халуун апхаралаар угтаһыень нүхэр Поречный тэгшэ стахановска ажалаар харюулжа байна. Никита Григорьевич хадаа түе колхоздо ерэхдээ сад ба огород эрхилэгшэдэй курсые дүүргэһэн тухай документтэй ерэһэн байба. Тиимэдэ түе колхозой правлени Никита Григорьевичые огородой мастер болгожо, тэрэнэй мэдэлдэ 8 гектар огородой участок болгон таһалжа үгэһэн байгаа. Энэ газарта бахчева культурын тарилга тол түлөб хэгдэхээр хараалагдаһан юм.

Өөрынгөө хэрэгтэ дурладаг советскэ үнэн сэхэ колхозник ажалаа эршэмтэй эхилбэ. Дыни ба арбуз үргуулха талаар ниилээдгүй ехэ хүдэлмэри хэгдэ. Теплицэнүүдтэ ба парнигуудта үглөөнэй бүрэнхыһөө үдэшын хараанхы болтор үргэлжэ хүдэлмэри ябуулагдадаг байгаа. Тэрэнэй һүүлээр арбузуудые теплицэдэ ба газарта ургуулха ябадал хадаа тэрээниие уһалха, буртаг үүһыень түүхэ, шоройень обоолхо гэхэ мэтын үшөөл ехэ ажалые эридэг юм. Никита Григорьевич бүхэли сүүлхээр огородо дээрэ ажаллагша һэн. Тэрээнэй аша үрэнь ехэ. Арбузай ургасые хуряагаад байхала гайхамшаттай һайн—нэгэ арбузнь 4—5 килограмм болодог байха юм. Зүгөөр, нүхэр Поречный гансахан арбузые һайнаар ургуулаа бэшэ, харин ниилээдгүй горьтой дыни, помидор, огурец, тамхи ба капустын һайн ургасые хуряагаа. Никита Поречный мүнөө жэлэй ургасаһаа 54 центнер арбуз абаһан ба гансахан бахчева культурын ургасаһаа 25 мянган түхэриг олзо колхоздоо оруулһан байна.

Түс колхоздо зүгын ажахые эрхилхэ үүсхэлые баһал нүхэр Поречный гаргаһан байна. Тэрээнэй оруулһан дурадхал хүсэндөө оруулагдажа, колхозынь 22 бүлэ зүгы худалдан абаһан байха юм. Эсэхэ сусахые мэдэдэгүй Никита Григорьевич болбол огородойгоо хүдэлмэриин хажуугаар, мүн тэдэ зүгынүүлээ анхаралтайгаар харуулаһалдаг болобо.

Зунай сезоной дүүгэмсээр дунгые гаргахада нүхэр Поречный гэгшын харуулһалжа байдаг тэрэ зүгын бүлэнэр 22 бэшэ, харин 33 болоһон байба. Тэрэ хадаа зүгын 11 шэнэ бүлэнэрөөс гадна 3 центнер хахад товарна мёд абаа.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз хадаа зүгын 22 бүлэнэрые худалдажа абахадаа 6 мянга 960 түхэриг гаргэшалһан ааб, зүгы ажаллалтын түрүүшын жэлдэ 7 мянга гаран түхэриг олзо оруулһан байна.

Олон ондоо мэргэжэлтэй түрүү колхозник хүлөө ажахы дээрэ нимэ оролдолготойгоор ажаллажа оронойнгоо оборонно хүсэшадалые бэхижүүлэлсэнэ.

Т. Бутуханова.

Оедолшод оборонодо туһална

Манай ороной ажалшад болбол түүхэтэ үдэшүүдые ажал хүдэлмэри дээрэ шэнэ шэнэнүүд амжалтануудые туйлан угтадаг зэнгшалтай. Советскэ хүнүүдэй эпэ гайхамшагта шанарынь мүнөө жэлдэ, эхэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай сэнюм байдал соо бүри элеэр харуулагдага. Октябрьска социалистическэ революциин XXIV ойн урда тээхи мүрысөөн урда урдынхиһаа улам эршэ хүсэ ехэтэйгээр ябуулагдаба. Тиимэшье байха ушартай. Мүнөө фашизмда эсэргүүсэлгын хатуу шанга үдэрнүүдтэ эрэлхэг зоригтойгоор ажаллаха—манай нэнгин үүргэ мүн.

«Труд» гэжэ олзоборилгын артелиин платьеын цех хүдэлмэрэ дайнай үеын байдалтай таараалдуулан ябуулжа шадаа. 1941 оной ноябриин 1 болтор дүүргэхэбли гэһэн уялгаяа дүүргэбэ. Жэлэй түсэбые 10 һара соо дүүргэхын тулада оролдосотой ба шадабритай хүдэлмэри хэрэгтэй байгаа.

Энэ цехэйхид гурбадхагдаһан шадалаар хүдэлмэрилшэд. Энэ даабаряа дүүргэдэгтүй оёдолшод үгы. Эрхимэйхид даабаряа 200 үлүүтэй процент хүртэр дүүргэнэ. Энэ оёдолшод хадаа час хаража хүдэлмэрилшэ бэшэ, мүн баһа түсэбэйгөө хирэ хизааараар болодог бэшэ, харин үдэртөө хэды пэнээн ажаллаха шадалтайб, тэрэл соогоо хүдэлмэрилдэг юм. Мүнөө октябриин даабари 159 проц. дүүргэглээ. Хойногшодоо мүн нимээр лэ ажаллахаар шидэнхэй.

Энэ үедэ түе цех хадаа Улаан Армиин алдарта баатаринуудта бэлэглэгдэһэн хуушан хубсаһа халалгада ба шэнэ хубсаһа оёлгодо хүдэлмэрилжэ байна. Энэ хүдэлмэри дээрэ бүришье эршэмтэй хүдэлмэрилшэ. Ушарынь, энэ хадаа оборонно даабари болоно. Энэ 10 хоног дотор 2500 хэһэг хубсаһан хадхагдаһан ба шэнээр оёгдоһон байха юм.

Һүүлэй үедэ стахановецууд ба ударнитуудай тоо үдэрөө үдэртэ олошорно. Эрхим оёдолшод стахановецууд нүхэд Григорьева, Жамбалова, Гергесова, Вэнникова, Киселева ба бусад артель соогоо суурхана. Эдэ нүхэд тусхайта даабаринуудаа 120—150 процент хүртэр саг үргэлжэ дүүргэнэ.

Ц. Цыденов.

ТОКАРЬНУУД

Токариин мэргэжэл хадаа үндэр дээдэ мэргэжэл мүн. Энэ орёо мэргэжэлые шудалһан хүн хаанашье ябахадаа ядахагүй. Хоёр гурбан жэлэй саада тээ колхозой үргэн таряалан дээгүүр хонгёо һайхан хоолойгоор ханхинаса дуулажа ябаһан эдир залуу хүбүүд, басагад мүнөө ПВЗ-гэй эрхим токарьнууд болоһон байна.

Вагонно-механическа цехэй токарь нүхэр Батуев өөрынгөө нэрэ зэргые суурхуулһаар оройдоол хоёр гурбан һара болоо. Урдань нүхэр Батуев ажал хүдэлмэриингөө талаар бэшэ нүхэдһөө гээгдэнги ябадаг байгаа. Теэд, мүнөө агууехэ эхэ оронойнгоо туйлай ехэ аюулда тохёолдоод байхада үнэхөөр патриот нүхэр Батуевай эдибхи тон ондоо болоо. Токарь Батуевай үдэрэйнгөө даалгабариие 200—280 процент дүүргэһэн тухай үглөө бүриин мэдээсэлнүүд хадаа цехэй хүдэлмэришэдые улам бүри урмашуулна. Энэ цехэй начальник, бригадир ба токарьнууд хадаа Батуевай амжалтануудаар омогорхон:

—Эрхим токарь болоһондош баяр хүргэнэбди—гэжэ тэрэнэй ажалша хүдэр гарыень нэгэнтэ бэшэ шангаар адхаһан байха юм.

Тэрэшэлэн Улан-Удын горсоведэй депутат токарь нүхэр Чимитова гэгшэ дайнай эхилхын урда тээшье нормоёо 150—160 процент дүүргэдэг байгаа һаа мүнөө ходоодоо хоёр хахад ба гурбан н ормо үгэдэг болоо. Тус цехтэ нимэнүүд токарьнууд олон.

Вагонно-колесно цехэй түрүү халаанай токарьнууд нүхэд Ковеня, Шишкевич гэгшэд октябриин түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн Сталинска вахтада жагсаад, толотомо амжалтануудые туйлажа байна. Эдэнэр болбол октябрь һарынгаа даалгабаринуудые ниилээдгүй ехээр үлүүлэн гүйсэдхөө.

Манай ороной солото хүнүүд—стахановец-токарьнууд нимээр лэ ажаллажа, түрэл Улаан Армидаа туһаламжа үзүүлнэ.

Т. Таб.

Котельнэ цехэй түрүүшүүл

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин XXIV жэлэй ойн нэрэмжэтэ социалистическэ мүрысөөнэй долгион байхада Селенгын уһанзамай пароходствын котельнэ цехэй эрхим стахановец нүхэр В. В. Карплюк гэгшын ажал хүдэлмэриин бүтээсэ улам өөдөө ургаа һэн.

ИланГаяа, октябрь соо электросварщик нүхэр Карплюгай хүдэлмэриин үдэрэй дүнгүүд улаан самбар дээрэ ходоодоо 450—500 процент харуулан тусгаар илгаржа гараа бэлэй.

Нэгэтэ хэдэн хүдэлмэришэд улаан самбарайнгаа хажууда суглараад иигэжэ хөөрэлдөө һэн:

—Карплюгнай үсэгэлдэр 550 процент үгөө. Теэд, бидэнэр яахадаа 150—170 процентһээ дээшэ гарганагүйбибди. Хэрбээ үнэхөөрөө һайнаар ажаллаа һаа хэдышье процент үгэжэ шадаха аргатайха юм бибди. Саг үргэлжэ 2—3 нормо дүүргэхэ уялга абаялшидаа гэжэ хэлсээд цехтээ орожо, өөһэд өөһэдынгөө һуринуудые ээлэн хүдэлмэрилжэ захалаа һэн. Эдэнэр баһал котельнэ цехэй эрхимүүд Воронин, Карпов, Максимов, Руковников гэгшэд бэедээ абаһан уялгануудаа бодотоор бэелүүлэн, үдэр бүхэндэ хоёр гурбан нормо үгэжэ байна.

Тэрэшэлэн энэ цехэй мастер нүхэр Рыжук гэгшэ хүдэлмэришэ хүсэеэ зүбөөр тааралдуулан табижа, цехэйнгээ бүхы хүдэлмэриие урдынхитаяа жэшэшэгүй һайн болгоо. Нүхэр Рыжук гэгшэ туе цехтэ хэдэн жэлдэ ажаллажа, хүдэлмэриин баялиг дүй дүрэшэлтэй болоһон дээрэһээ ФЗО һургуулиин хэдэн һурагшадые ба гэрэй эзэн хоёр эхэнэрые электросварщигай мэргэжэлдэ һургажа байна. Дайнай эхилхэтэй хамта үйлэдбэри дээрэ гараһан гэрэй эзэн эхэнэр нүхэр Свиринова эрхим электросварщик болоһон ба даалгабаринуудаа ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

О. Горная

ЭРХИМ ЖЭШЭЭТЭ ХҮДЭЛМЭРИ

ПВЗ-гэй инструментальна цехэй токарь комсомолец нүхэр Борис Позднеев Сталинска вахтада жагсахатайгаа хамта, нормоёо үдэр бүхэндэ 600 процентһээ дээшэ дүүргэнэ. Октябриин 27-ой үдэр 687 процент гүйсэдхэһэн байха юм.

Борис Позднеев болбол энэ амжалтануд дээрээ тогтохо бэшэ, харин бүри үндэр бүтээсэнүүдые туйлажа, Сталинска вахтын эрилтэдэ гүйсэд хүрэхэл гэжэ улам бүри хүдэлмэридее шармайн оролдоно.

Мүн цехэй токарь нүхэр Е. Кромм гэгшэ баһа Сталинска вахтын путевко хүндэтэйгөөр хүлеэн абаад, ажалай фронт дээрэ үндэр бүтээсэнүүдые харуулна. Сентябриингаа түсэбые 232 процент дүүргэһэн юм. Мүнөө, үдэр бүхэндэ нормоёо 300 процентһээ доошо бэшэ гүйсэдхэнэ.

Тэрэшэлэн токарь нүхэр Екатерина Ягорская Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ хабаадан, үдэрэйнгөө нормые 250-һаа 300 процент хүргэнэ. Октябриин 26-ай үдэр оборонно фондын воскреснигтэ хабаадалсажа, нормоёо 310 процент дүүргэбэ.

Энэ цехэй хүдэлмэришэн бүхэн туйлай ехэ бүтээсэ хангажа, Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 24-эй ойдо бэлэг болгон барибад.

СССР-тэхи агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 24-дэхи ойтой дашарамдуулан Советскэ Союзда ерэһэн амаршалгаа

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 3. (ТАСС). СССР-тэхи Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 24-дэхи ойтой дашарамдуулаһан американска үрэнэй, олониитын наука ба культурын мэдээжэ деятельнүүд Советскэ Союзай арадуудта ба тэрээнэй баатар Улаан Армида өөһэдынгөө амаршалгаһануудые ТАСС-эй һаһагуудта элигээһэн байна.

Гадаадын (хэрэгүүдэй талаар сенатска комиссиин түрүүлэгшэ Конизли

Зэрлиг муухай добтолгодо Россиин үзүүлжэ байгаа зоримгой эсэргүүсэлтэ хадаа намайе хизаргүйгөөр баясуулна. Өөһэдынгөө ами наһые ба ажабайдалые хамгаалха гэһэн Россиин арадуудай наһиин шинжхэбэри болбол тэдэнэй территоридо добтолһон тэдэнэй ажабайдалые бузарлаһан ба тэдэнэй арадзониие пал ба һэлмээр добтолжо ороһон агрессорые намнан хаяжа шадаха материальна ресурснуудаар, зэбсэглэлээр ба тухеэрэлтээр дэмжэгдэһэн байг лэ».

Сенатор дехократ Гекн (Род Айленд штадһаа)

«Гитлеризмын дэлгэрхэ замые хааха гэһэндэ шэглүүлэгдэһэн бүгэдын наһиин хүсэлэлэнүүд агууехэ Советскэ орон ба Холбоото Штадуудые нэгэдүүлнэ гэжэ Советскэ Союзай түрэһөөр 24-дэхи жэлэй ойн үдэртэ мэдэрэн ойлгожо байнада тон лэ баяртай байна. Хүсэрхэн добтолгын урдаһаа эсэргүүсэлтэдэ танай орон ехэ эдибхитэйгээр хабаадалгана. Добтолон оролтын заналтые үгы болгохын түлөө манай орон тон шангаар бэлэдэжэ байна. Манай хоёр оронуд болбол сэрыгөө хамгаалхын түлөө ябуулганууде хэпэ. Хоёр ороной нэгэн адли зоригтой байһан хойнонь тэрэ парта үзүүлжэ байгаа манай бүхы туһаламжа хадаа мүн лэ баһа Холбоото Штадуудта туһалга болоно гээшэ. Хоёр агууехэ манай арадуудай хамтын хүсөөр бидэнэр илаха ёһотойбди, бидэнэр илахашьебди».

Далайшадай профсоюзай түрүүлэгшэ Каррен

«Бүхы дэлхэйн арадуудай ашаг туһада, фашистска орданнуудта өсэргүүсэн мүнөөдэр тулалдажа байгаа Советскэ Союзда материальна бүхы хэмжэнэй туһаламжа үзүүлхэ тушаа правительствын политикые эрхэ сүлөө ба демократи хэнэ үнэтэйб. тэдэ бүхэн үгэ дуулуй дэмжэхэ ёһотой.

Американска арад хадаа бэатар Улаан Армида, эрхэ сүлөө ба демократиие эрэлхэгээр хамгаалаг-гадта үзүүлжэ боломорр бүхы туһаламжые үгэһэн гансаа тэрэ аргаар өөһэдынгөө эрьенүүдтэ Гитлерые дүтэ табяагүй байжа шадаха байна. Энэ зорилгоёо дүүргэхэбди гэжэ американска хүдэлмэришэд тангариглана».

Штадай губернатор Орегон Спраг

«Зэрлиг агрессортэ эсэргүүсэн өөһэдынгөө гуламтануудые хамгаалхадаа ородой армиин ба арадай баатар зоригтой байһандань баясан алгаа ташанаб».

Уранзурагша Рафаил Соейр

«Мүнөөнэй кризисэй үедэ ноябриин 7-ниие һайнүдэрлэлгэ бүхэдэлхэйн удхашапартай байна. Ядарал зоболоной дэлхэй дээрэ 24 жэлэй саана социалистическэ гүрэн тогтон байгуулагдаһан юм. Бидэнэр 24 жэлэй турша дотор социалистическэ байгуулалтын хойноһоо хаража байгаабди. Социализм хадаа нацистска зэрлигүүдтэ эсэргүүсэн өөрынгөө хамгаалжа байһыень бидэ мүнөө хаража байнабди. Советскэ болбол бүхы дэлхэйн ажалшадые сүлөөдэ дуратай хүнэй тэмсэжэ байна, дарлагдаһахы арадуудай зүрхэндэ өөрөө түрүүлнэ.

Советскэ Союзай алдарта хорин табадахи жэл хадаа дэлхэй дээрэ фашизмын тэмдэглэгдэжэ, амгалан бүдэн эрхэ сүлөөтэй шэнэ үеын табиг лэ».

Режиссер Шумлин

«Өөрынгөө революциин танай һайнудэрлэжэ байгаа үдэртэ нацистска һанда хүсэнүүдтэ эсэргүү байгаа тэрэ агууехэ тэмсэ түлөө советскэ Россиин гражданинуудта минии баясахалан ба хүндэлэлые хые хүсэгдэнэ. Танай ардаа минии илалта болохо туладань би болбол бүхы эрхэ сүлөөдэ дуратай хүнэй тэ танда гүнэгты баяртай дүүрэнхэйб».

Джон Гопинскын нэрэмжэтэ университедэй профессор Сигерист

«Ородой агууехэ революциин һайнудэртэ Америкын мэ скэ хүдэлмэрилэгшэд советска дицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ ахадүүгэй амаршалга хүргэ

Нацистска хара тахалые хэхын түлөө ябуулжа байна пай героическа тэмсэлдэ бидэнэр бүхы аргаараа та туһалха хүсэлэнтэй бай Эм, багажа зэбсэг ба бусад риалнуудые танда шадаал түргэнөөр элигээхын түлөө суглуулжа байнабди.

Фашизм бута сохигдоһон ёһотой ба бута сохигдо байха.

Советскэ Союз мандаг!»

Гарвардска университетэй медицинсиз факультетэй профессор Элитэ Физиолог

«Нацистска эзэмдэлгын ганууддаар хүн түрэлтэнэй хамгаалгын шуһаа адхажа бэсэрээ дайлалдажа байна.

Хэрбээ Россин дилдэ бидэнэрэй бүгэдөөрэн болоо болохо байһан ушарһаа бүхэй дээрэхи эрхэ сүлөөдэ дэг хүн бүхэн Россиа дэмжэлгэ үгэхэ ёһотой».

США-ДА СОВЕТСКЭ СОЮЗТАЙ ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН ХҮДЭЛӨӨН

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 2. (ТАСС). США-да Советскэ Союзтай һаналаа нийлэлгын хүдэлөөнэй бүри үргэдэжэ байһан тухай американска хэблэл мэдээсэжэ үргэлжэлнөөр. США-да ажаһуудаг славянуудай олон тоото эмхинүүд болбол Советскэ Союзда үшөө эдибхитэйгээр ба түргэнөөр туһалхыень американска правительствые уряална ба СССР-тэ туһалха фонддо үнэтэ хэрэгсэлнүүдые суглуулгые эсэшэгүйгөөр ябуулга байна.

Советскэ Союзда зорюулагдаһан концерт Сан-Францискада болоһон байна гэжэ «Новая ря» газетэ мэдээсэнэ. Ородраинска хор советскэ дуулаһан байна.

«Русский голос» газетэ Детрайта городтохи польско циалистнуудай эмхиин мэ толилбо. Советскэ Союзтай шын харилсааануудтахи үеые нэһэн советско-пактые тэрэ мэдүүлгэнь на.

Хэрюуцалгата редактор Д. ДАМДИН

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны: отв. редактора—3-44; зам. редактора —3-44 два зв.; секретариата и отдела партийной жизни—3-23; отделов пром. и транспорта, сельско хозяйственного—7-55; и отдела писем

Н—3268 Типография издательства республиканских газет